

Ionuț Iliescu

Adesea, în timpul lor liber – fie că este vorba de week - end sau de sărbătoare, fie de concediu – focșănenii și locuitorii comunelor Jorăști, Vânători și Petrești aleg ca loc de recreere și destindere în aer liber Crângul Petrești.

Câteva ore petrecute aici – pentru plimbări, sport, picnic la iarbă verde, o baie în Putna, pescuit și, de ce nu, o vizită la Secția de Etnografie a Muzeului Vrancei – îl fac pe omul începutului de mileniu III să uite – chiar și pentru scurt timp – de stresantul program zilnic impus de regulile existenței actuale.

Ne-am întrebat vreodată însă care au fost începuturile acestui loc de agrement – un mic paradis, un mic tărâm de poveste, cum a fost el apreciat de focșăneni, ce efort financiar și organizatoric a făcut statul român, prin organele sale centrale și locale pentru înființarea și întreținerea Crângului Petrești, ce manifestări cultural-sportive s-au desfășurat aici sau, pur și simplu, cum înțelegeau focșănenii, de-a lungul timpului, să-și „încarce bateriile” pentru zilele de lucru ?

La toate aceste întrebări încearcă să răspundă paginile ce urmează.

La începutul secolului al XVI-lea – mai precis, la 1502 – documentele atestă de un sat Petrești; în timp, se pare că acesta a căpătat un nou nume – Stroești sau Stăești, fiind confundat apoi cu localitatea omonimă care a constituit una din vetrele de formare a viitorului oraș Focșani (Stroești sau Stăești și Brătulești). ¹

¹ Gheorghe C. Moldoveanu, **Nume de locuri din Valea Milcovului**, Editura Neuron, Focșani, 1996, p. 253

Faptul este dovedit de un document din aprilie 1686, referitor la daniile pe care Ursă Moțoceasca din Odobești le face Mănăstirii Mera. În zăpis se pomenește, între altele și despre „...o parte de ocină din Petrești, ce să cheamă la uric Stoești,... Aceste toate le-am dat și le-am dăruit sfintei monastiri ce se cheamă Mira, pe apa Milcovului”.²

Doi ani mai târziu, la 21 august 1688, domnul Moldovei, Constantin Cantemir, întărea Mănăstirii Mera mai multe danii și cumpărături. Între ele figura și cea „...moșie de la Petrești...”.³

Până la secularizarea averilor mănăstirești din 1864, satul Petrești – cu tot cu pădurea care-i poartă numele – era proprietatea Mănăstirii Mera. În trecut, din punct de vedere administrativ, el a aparținut comunei Jorăști, Plasa Biliesți, astăzi el făcând parte din comuna Vânători.⁴

La finele secolului al XIX-lea, pădurea Crângul Petrești, proprietate a Statului, avea o suprafață de 128 ha.⁵

Creșterea gradului de urbanizare a orașului Focșani, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, avea să atragă după sine industrializarea acestuia. Noile locuri de muncă presupuneau un program adesea istovitor, condiții de multe ori improprii, mediu poluant și, firește, un intens consum fizic și nervos din partea angajatului.

În orele libere – repaosul duminical fiind de dată relativ târzie – focșănenii simțeau nevoia de recreere, de repaos, de relaxare. Acest

² Aurel V.Sava, **Documente putnene, I, Vrancea. Odobești-Câmpuri**. Publicate cu un studiu introductiv despre Vrancea de ~, Judecător de ședință în Tribunalul Putna. Prefață de D. Profesor N. Iorga, 1929, Tipărită în Tipografia „Cartea Putnei”, Focșani, doc. nr. 49, p. 29 – 30

³ *Ibidem*, doc. nr. 64, p. 39 – 43

⁴ Cezar Cherciu, **Vrancea și Ținutul Putnei. Un secol de istorie. 1820 - 1920**, Editura Neuron, Focșani, 1995, p. 181 – 182

⁵ Mihail Canianu, Aureliu Candrea, **Dicționar Geografic al Județului Putna de ~**, Lucrare premiată de Societatea Geografică Română în ședința adunării generale din Martie 1893, Tipografia și Fonderia de Litere Thoma Basilescu, București, 1897, p. 245

fapt implica o „evadare” din cotidianul citadin, o „rupere” de realitatea imediat înconjurătoare, dar și crearea unui spațiu propice.

Tocmai de aceea, încă din 1893, Primăria Orașului Focșani propunea Ministrului Domeniilor să-i cedeze 40 de hectare din Pădurea Statului Crângul Petrești „...în scopul distrărei orașenilor”.⁶

Astfel, în baza Deciziei din 24 martie 1893 a Consiliului Comunal al Urbei Focșani, Primăria înainta, peste numai o săptămână, o Adresă ministerului mai sus menționat. În document se reamintea faptul că Ministerul Domeniilor hotărâse ca acea „mică pădure numită Crângu, proprietate a Statului”,⁷ să nu fie vândută, „ci să se conserve în starea ei actuală, în care scop sunt numiți doi pădurari spre a o priveghea”.⁸

Dorința autorităților locale era de a se ceda cu gratuitate „...acest Crângu comunei Focșani, obligându-se autoritatea comunală a o transforma într-un parc care să serve cetățenilor ca loc de plimbare, cum s-a făcut cu pădurile din apropierea orașelor Craiova, Buzău etc. și tot comuna să suporte cheltuielile de întreținere”.⁹

Aceeași dorință o aveau și focșănenii, care se obișnuiseră să meargă vara în zonă, să facă baie în râul Putna, ce trecea pe la est de pădurea Crângul Petrești, loc excelent de odihnă, cu umbră răcoroasă. Deși nu era organizat corespunzător, Crângul era considerat deja de orașenii focșăneni „un plăcut loc de distracție”.¹⁰

Cu același prilej, Primăria înainta Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor planul pădurii în cauză. La 14 mai 1893, Biuroul Hotărniciei din cadrul Secțiunii Proprietăți Fonciare, parte integrantă a Ministerului menționat, trimitea Primăriei focșănene următoarea înștiințare: „Observându-se planul pădurei numită Crângu,...pentru a fi transformată în parc, s-a văzut că ea

⁶ Arhivele Naționale Vrancea (în continuare se va cita: A.N.Vn.), fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 50 / 1893, filă nenumerotată

⁷ *Ibidem*, f. 1

⁸ *Ibidem*

⁹ *Ibidem*

¹⁰ *Ibidem*

conține o întindere prea mare pentru a fi cedată comunei. Tot ce putem face este de a ceda comunei 30 ha pentru a fi transformată în parc, cu condițiune însă ca comuna să-și ia obligațiunea de a suporta cheltuielile pădurarilor pentru întregul crâng. Dacă comuna primește această combinație, vă rog să binevoiți a ne răspunde spre a da afacerii cursul cuvenit”.¹¹

La 18 mai 1893, făcându-se o propunere irealizabilă – cedarea de către Stat a unei suprafețe de 50 ha – autoritățile comunale au declarat în finalul ședinței că se mulțumesc și cu 30 ha pădure, așteptând avizul Ministerului de Interne.¹²

Hotărârea a fost valabilă doar o singură zi, deoarece pe 19 mai 1893 consilierii comunali au revenit la cererea pentru 50 ha pădure. Diplomați, aceștia mulțumesc Ministerului pentru oferta sa, limitată totuși, cu toate condițiile aferente.

La 24 mai 1893, primarul orașului Focșani, Dimitrie Tzanu, se adresa astfel Ministerului Domeniilor: „...vă exprim în numele orașului mulțumiri pentru această ofrandă și în același timp ...relatez Dvs. că spre a se putea forma un parc convenabil pentru orașul Focșani, ce are o populațiune numeroasă s-ar mai necesita 20 ha sau în totul 50 ha. Vă rog, Domnule Ministru, ca apreciind după numărul și importanța acestui oraș, să binevoiți a ne acorda în total 50 ha”.¹³ Totodată, Primăria focșăneană se angaja să suporte plata salariilor pentru pădurarii care trebuiau să păzească pădurea Crângul Petrești în totalitatea ei (și partea ce avea să rămână în proprietatea Statului).¹⁴

Negocierile care au avut loc între cele două părți s-au finalizat prin alegerea unei soluții de compromis. Astfel, la 3 iulie 1893, Dimitrie Tzanu informa consilierii comunali că „...Ministerul va ceda acelei comune – de îndată ce se va vota legea ce se va supune Corpurilor Legiuitoare o porțiune de patruzeci hectare din pădurea numită Crângu, spre a se transforma în parc de preumblare pentru orășeni.

¹¹ Ibidem, f. 2

¹² Ibidem

¹³ Ibidem, f. 3

¹⁴ Ibidem

*În ceea ce privește suma ce comuna urmează a prevedea prin bugetul său pentru plata pădurarilor cari să păzească întreaga pădure, rămâne ca Dvs. să chibzușiți asupra ei, neputându-se fixa de Minister".*¹⁵

La 15 iulie 1893, Consiliul Comunal își dădea acordul „*relativ la primirea darului ce dl. Ministru voește a face acestei comune pentru 40 ha din pădurea Crângu spre a se transforma în parc de preumblare pentru orășeni*".¹⁶

În cursul aceleiași luni demarau lucrările de evaluare a celor 40 ha donate de Ministerul Domeniilor Primăriei Orașului Focșani¹⁷. În luna august 1893, de rezolvarea acestei probleme avea să se ocupe inginerul arhitect al Comunei Urbane Focșani¹⁸. În noiembrie 1893, cheltuielile aferente operațiunii de evaluare a pădurii cedate erau estimate de Serviciul Tehnic la 4.000 lei.¹⁹

La 13 noiembrie 1893, Primăria Orașului Focșani înștiința Ministerul de Interne că valoarea pădurii cedate instituției amintite era de 40.000 lei (1.000 lei / ha).²⁰

Donația urma să se facă după ce o lege specială avea să fie supusă votului Corpurilor Legiuitoare.

Proiectul de lege a fost precedat de o Expunere de motive în care se relatează demersurile făcute în cursul anului 1893 pentru rezolvarea acestei probleme. Din document aflăm că pădurea de pe Moșia Statului Petrești avea o suprafață totală de 142 ha și 9.345 m.p.

Porțiunea de 40 ha de pădure ce urma a se ceda Primăriei focșănene „*se învecina la nord cu șoseaua ce duce de la Focșani la Tecuci, la sud cu hațașul locuitorilor însurăței, rezervat între această pădure și pădurea Jorăști a D-lui Alex. Mavrocordat, la vest cu*

¹⁵ *Ibidem*, f. 4

¹⁶ *Ibidem*, f. 5

¹⁷ *Ibidem*, f. 6

¹⁸ *Ibidem*, f. 7

¹⁹ *Ibidem*, f. 9

²⁰ *Ibidem*, f. 10

terenul delimitat însurășeilor, iar la est cu restul pădurii care rămâne pe seama Statului.” ²¹

În Proiectul de lege se specifica destul de clar faptul că Statul nu va fi prejudiciat, costurile de amenajare a parcului privind Primăria Focșani. Cedarea terenului avea să se facă, firește, cu gratuitate. ²²

Iată și textul acestui document, semnat de Ministrul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, Petre Petre Carp:

„Articolul 1. *Ministerul agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor este autorizat să cedeze gratuit orașului Focșani, județul Putna, o porțiune de 40 ha din pădurea numită «Crângu», situată pe moșia Petrești, în vecinătatea orașului Focșani și limitată la Nord cu șoseaua Focșani – Tecuci, la Sud cu hațașul locuitorilor Însurășei, rezervat între această pădure și pădurea Jorăști a Dlui Alex. Mavrocordat, la Vest cu terenul delimitat însurășeilor și la Est cu restul pădurii ce rămâne pe seama Statului.*

Articolul 2. *Această porțiune de pădure se cedează comunei Focșani, pentru a o transforma, cu cheltuiala sa, într-un parc care să servească orășenilor ca loc de preumblare și cu condițiune ca comuna să suporteze cheltuielile necesitate de păzirea întregii păduri numită «Crângu».* ²³

La 8 martie 1894, Primăria Orașului Focșani reamintea Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor că, din dorința de „a contribui la dezvoltarea acestui oraș ați avut înalta bunăvoință a ceda comunei o porțiune de 40 ha din pădurea numită Crângu, situată pe moșia Petrești, în vecinătatea orașului Focșani, care porțiune să se transforme de comună cu cheltuiala sa într-un parc destinat a servi orășenilor ca loc de preumblare.” ²⁴ La această dată, Primăria focșăneană prevăzuse, în bugetul pe 1834 - 1835 salariul „păzitorilor întregii păduri numită «Crângu», așteptând aprobările necesare”. ²⁵

²¹ *Ibidem*, f. 11

²² *Ibidem*

²³ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 50 / 1893, f. 1

²⁴ *Ibidem*, f. 13

²⁵ *Ibidem*

Între timp, aceeași instituție făcea informarea necesară și Circumscripției Silvice Mera Schit, cerând silvicultorului de aici, la 11 martie 1894, să treacă la îndeplinirea tuturor formalităților necesare „*pentru punerea comunei în posesiunea acei păduri*”.²⁶

La 16 martie 1894, Ministerul mai sus menționat încerca să tempereze elanul autorităților focșănene, menționând că, pentru ca orașul Focșani să intre în posesiunea Crângului, era nevoie, întâi de toate, de votarea Proiectului de lege depus la Adunarea Deputaților.²⁷

Acest lucru avea să se întâmple la 24 martie 1894, textul legii rămânând același (58 voturi pentru și doar trei împotrivă).

La rândul său, Senatul a votat aceeași lege la 27 ianuarie 1895, cu o majoritate de 49 de voturi.

Acest act normativ a fost tipărit în Monitorul Oficial nr. 250 din 15 / 27 februarie 1895, fiind sancționat și promulgat de regele Carol I și semnat de ministrul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, Petre Petre Carp și de ministrul de Justiție, Alexandru Marghiloman, Înaltul Decret Regal fiind înregistrat la numărul 651.²⁸

În ziua votării Proiectului de lege de către Senat, Primăria Orașului Focșani primea următoarea Telegramă mult așteptată: „*Senatul votat legea pentru Crângul-Petrești*”.²⁹

În februarie același an, Circumscripția Silvică Focșani era deja însărcinată să delimiteze și „*să predea acei comune terenul în cestiune*”,³⁰ operațiunea fiind supervizată de inginerul comunal N. Bălănescu.

La 20 martie 1895, Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor cerea Primăriei Orașului Focșani să întocmească planul de amenajare a pădurii Crângul Petrești ca parc și

²⁶ *Ibidem*, f. 14

²⁷ *Ibidem*, f. 17

²⁸ Arhiva Muzeului Vrancei (în continuare se va cita: A.M.Vn.), fond Crângul Petrești, dosar nr. 1, f. 1

²⁹ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 50 / 1893, f. 21 – 21 verso

³⁰ *Ibidem*, dosar nr. 57 / 1895, f. 1 – 2

să pună la punct toate problemele legate de paza acestuia, „*deoarece Ministerul își retrage personalul de pază de la acea pădure*”.³¹

Predarea pădurii s-a făcut la 28 martie 1895 de către Nicolae D. Ștefănescu, subinspector silvic, șeful Circumscripției a VII-a silvice Focșani. Reprezentantul Primăriei era totodată și cel care oficiază luarea în primire a pădurii, inginerul comunal N. Gr. Bălănescu, șeful Serviciului Tehnic al Orașului Focșani.

Totodată, cei doi au trecut apoi la delimitarea pădurii comunei urbane Focșani de cea a Statului, ambele purtând însă nume identic: Crângul Petrești. Aceasta din urmă rămânea „*pendinte de comuna Jorăști din plasa Bîliești, județul Putna*”.³²

Operațiunile – pentru care s-a folosit un plan relativ recent (din 1892) – s-au făcut de față cu cei doi „*guardieni*” ai pădurii Crângul Petrești, Marin Nistor și Grigorie Albu. Delimitarea s-a făcut „*...prin linie deschisă pe fața pământului a unei porțiuni de teren din acea pădure. Linia de pădure..., linia despărțitoare s-a făcut așadar prin defrișare de arbori.*”³³ La hotare s-au „*înfipt câte un stâlp de stejar, făcându-se în jurul lor mușuroaie și țarcuri de nuiete*”.³⁴

La 6 iunie 1895, șefii celor două instituții focșănene înaintau Primăriei Orașului Focșani nu doar Procesul-verbal de predare-primire a pădurii Crângul Petrești (partea cedată orașului), ci și schița de plan și planul de amenajare a acesteia, fără a uita și Proiectul de regulament pentru vizitarea parcului Crângul Petrești.

Acesta din urmă cuprindea nu mai puțin de 19 articole.

La **articolul 1** se prevedea ca porțile parcului să fie deschise de la ora 5⁰⁰ până la 24⁰⁰, în perioada 1 martie - 1 octombrie și de la ora 6⁰⁰ până la 22⁰⁰, în perioada 1 octombrie – 1 martie. După ora închiderii, paznicii nu aveau voie să permită nimănui accesul în Crâng, cu excepția persoanelor autorizate de Primărie. Orice vizitator trebuia să se manifeste – prin ținută și comportament – ca un real cunoscător al bunelor maniere.

³¹ *Ibidem*, f. 5 – 5 verso

³² *Ibidem*, f. 25

³³ *Ibidem*, f. 25 verso

³⁴ *Ibidem*

La **articolul 2** se preciza că trăsurile care nu erau dotate cu arcuri și care nu figurau pe lista dotărilor Serviciului parcului, nu puteau circula în interiorul acestuia decât cu autorizație. Aceași clauză era stabilită și pentru „trăsurile pe arcuri, străine Serviciului parcului, care duc materiale, mărfuri, efecte, comestibile sau orice fel de pachete”.³⁵ Lor li se adăugau trăsurile așa - numite „de speculă”,³⁶ care transportau persoane, cele de reclamă și omnibusurile. Excepție făceau doar trăsurile care efectuau transport de persoane, dar nu erau „de speculă”.

Articolul 3 stipula că birjele și trăsurile nu aveau voie să intre în parc decât pentru a aduce persoanele luate din oraș și pentru a le înapoia la domiciliu. Cele care nu erau reținute (rezervate) trebuiau să părăsească parcul de urgență.

La **articolul 4** se stabilea ca aceste mijloace de transport, în cazul în care vor fi reținute de persoanele pe care le-au adus, vor staționa doar în locurile indicate de „garzii” parcului. Vizitii nu aveau voie să părăsească birjele și trăsurile.

Articolul 5 interzicea atât mersul cailor în galop în parc, cât și prezența cailor neînhămați sau nepotcoviți. Cei care-i păzeau trebuiau să-i țină în afara căilor de acces pentru trăsurile și să meargă cu ei doar la pas. De asemenea, nu erau permise nici „plimbările trupelor de armată”.³⁷

Articolul 6 se adresa posesorilor de velocipede, care aveau voie să circule doar pe căile de acces destinate atât trăsurilor, cât și velocipedelor, excepție făcând aleile pietonilor. De asemenea, velocipelele trebuiau să fie prevăzute cu semnalele prevăzute de lege.

Articolul 7 era consacrat pietonilor, care se puteau plimba pe aleile și „contraaleile”³⁸ situate pe părțile laterale ale drumurilor și șoselelor din Crâng.

La **articolul 8** se interzicea muzicanților ambulanți și cerșetorilor accesul în parc.

³⁵ *Ibidem*, f. 22

³⁶ *Ibidem*, f. 23

³⁷ *Ibidem*

³⁸ *Ibidem*, f. 24

La **articolul 9** se preciza că pentru închirierea cailor necesari plimbărilor prin parc era nevoie de obținerea unei autorizații date de administrația locală.

La **articolul 10** se preciza că persoanele aflate la plimbare cu câinii trebuiau să-i țină în zgărzi, cei lăsați liberi fiind confiscați de paznicii Crângului.

Articolul 11 era axat pe o serie de interdicții, după cum urmează: accesul pe bordurile de gazon; crearea de cărări în gazon și prin pădure; escaladarea împrejmuirilor din lemn, foaier, zidărie sau gard viu și pătrunderea în diverse spații protejate și nerespectarea tăblițelor avertizoare; tăierea copacilor și arbuștilor; distrugerea vegetației în ansamblu, a ramurilor, florilor etc.; distrugerea cuiburilor și alte stricăciuni; aruncarea pietrelor și a altor obiecte în viitoarele bazine; depozitarea de gunoae, pământ și diverse materiale în pădure, pe gazon și pe drumurile de acces. Mijloacele de transport cu care s-ar fi făcut această operațiune aveau să fie confiscate de paznicii Crângului, posesorii și utilizatorii lor fiind deferiți justiției.

La **articolul 12** se interzicea cu desăvârșire aprinderea focului în parc.

Prin prevederile **articolului 13** se interziceau atât artificiiile, cât și vânătoarea (împușcăturile și sunatul din corn) cu excepția cazurilor când, doar pentru vânătoare, Primăria elibera autorizația cuvenită.

Articolul 14 preciza faptul că, pentru prestarea de servicii la intrarea și în interiorul parcului, era de asemenea nevoie de autorizația Primăriei.³⁹

La **articolul 15**, se reamintea acest lucru și pentru vânzarea de flori, articole comestibile, băuturi răcoritoare, jurnale. În plus, „*cei ce vor fi obținut voia vor trebui, de altminterlea, să îndeplinească imediat prescripțiunile ce li se vor adresa de agenții municipali.*”⁴⁰

La **articolul 16** se menționa că lipirea afișelor pe împrejmuiri, copaci și stâlpi era interzisă.

³⁹ *Ibidem*

⁴⁰ *Ibidem*, f. 26

Articolele 17 și 18 subliniau că orice persoană care va încălca acest Regulament va fi deferită justiției, urmând a suporta rigorile legii.

În fine, **ultimul articol** preciza faptul că șeful Serviciului Tehnic avea misiunea de a asigura executarea întocmai a Regulamentului, care avea să fie afișat, „*în mod foarte aparent, în toate punctele principale ale Parcului*”.⁴¹

La 28 august 1896, subinspectorul silvic N. D. Ștefănescu informa Primăria focșăneană că primise ordin din partea ministrului Agriculturii și Domeniilor în vederea întocmirii Amenajamentului⁴² porțiunii de pădure de la Crângul Petrești, cedată de către Stat urbei de pe Milcov pentru a fi transformată „*într-un parc de preumblare*”.⁴³ A doua zi trebuia să fie gata atât proiectul de Amenajament cât și planul viitoarei zone de agrement. Acest plan, realizat de șeful Serviciului Tehnic, inginerul Vasiliu, avea să fie aprobat de Consiliul Comunal al Urbei Focșani, la 1 septembrie 1896, purtând semnăturile primarului Nicolae Săveanu, ale celor opt consilieri și a secretarului acestui for de conducere locală.

În vederea redactării Amenajamentului pădurii Crângul Petrești a fost instituită o Comisie, formată din subinspectorul silvic N. D. Ștefănescu și doi „*garzi generali*”.⁴⁴ Documentul face referire la toate problemele legate de pădurea menționată: numele, originea, încadrarea administrativă, limitele, suprafața, zona, clima, specificul, utilizarea, conservarea, exploatabilitatea și întreținerea ei.

Pentru edificarea cititorului interesat, redăm în continuare textul documentului, datat 28 august 1896:

„*Județul Putna
Plasa Gârlele-Biliești
Comuna Jorăști.*

⁴¹ *Ibidem*, f. 27 – 28

⁴² *Ibidem*, dosar nr. 32 / 1896, f. 17

⁴³ *Ibidem*, f. 20; **amenajament silvic** = sistem de organizare a punerii în valoare a pădurilor, în vederea realizării optime a scopurilor pentru care sunt sădite și ocrotite

⁴⁴ *Ibidem*

AMENAJAMENT

porțiunii de păduri, cedată Primăriei urbei Focșani, din pădurea Statului Crângul-Petrești din județul Putna, destinată a o transforma într-un parc de preumblare.

Partea I

Statistica și descrierea generală

Numirea, pădurii și originea. Partea de pădure cedată Primăriei urbei Focșani, din pădurea statului Crângul-Petrești în baza legii promulgată și publicată prin Monitorul Oficial nr. 250 din 10 Februarie 1895, pentru a o transforma cu cheltuiala sa într-un parc care să servească orașului Focșani ca loc de preumblare.

Situațiunea geografică și administrativă. Este situată în județul Putna, plasa Gârlele - Biliești, pendinte de comuna Jorăști. Face parte, în present, din ocolul silvic Mera - Schit și din Inspecția a II-a Silvică Bacău.

Limitele. La Nord se limitează cu șoseaua județeană Focșani - Tecuci, spre Est cu restul pădurei ce rămâne pe seama Statului prin liniile deschise la Sud cu hațașul locuitorilor Însurăței, rezervat între această pădure și moșia Jorăști, proprietatea d-lui Alexandru Mavrocordat și la Vest cu terenul delimitat Însurățelilor prin drumul de comunicație.

Întinderea. În total și în bloc, are întinderea de 40 hectare, din care circa 5 hectare sunt mici poeni, colnicele (drumurile) și o porțiune de loc gol, alătura cu șoseaua Focșani - Tecuci.

Regiunea. Este situată în regiunea de câmp și înăuntrul liniei de centură a fortificației Focșanilor.

Clima. Este temperată; vântul de Nord-Est suflă mai mult în cursul anului.

Natura solului. Terenul este mai mult argilos, pe alocurea nisipos-argilos, de culoare neagră, profund fresc, alocurea puțin umed, iar în partea despre Sud cam bătătorit din cauza abuzului de pășunat din trecut. Stratul de humus puțin gros, în general fertil.

Masivul. Masivul este strâns foarte puțin, întrerupt numai de poeni și anume: Poiana Lungă și Poiana Rotundă, în stare de stâlpiș, prăjiniș cu puțin păriș din tulpine, de speciile în majoritate stejar

pedunculat 70%, restul ulm, frasin, jugastru, tei și glodiș, iar ca arbuști, pe sub arboret se observă puțin singer, salbă moale și câte un păducel. Vârsta în termen mediu este de 35-50 ani – foarte rar câte un stejar desiminat, mai bătrân.

Paza pădurii. Se face bine de doi gardieni plătiți de Primăria urbei Focșani și care, conform legii făcută când s-a cedat această porțiune de pădure, sunt obligați a păzi și restul pădurii rămasă pe seama Statului.

Case pentru gardieni. Până în prezent nu s-a construit nici una, este însă proiectat a se construi de Primăria urbei Focșani una lângă soseaua Focșani - Tecuci.

Întrebuințarea materialului. Materialul lemnos este bun mai mult pentru foc, se pot alege însă și piese spre a se întrebuința în construcțiuni ușoare, mai cu seamă rurale.

Tratamentul în trecut. Această pădure, înainte de secularizarea averei mănăstirilor, a aparținut de schitul Mera și foștii ei proprietari au exploatat-o într-un mod mai mult sau mai puțin regulat în crâng simplu.

Statul din această porțiune n-a exploatat, însă a cedat pentru trebuințele armatei, mai în fiecare an, ceva lemne de construcțiuni; iar în anul 1884 s-a mai exploatat de ici și colea, arbori mai frumoși pentru construcțiuni ușoare ce a mai necesitat în câteva locuri la construcțiunea căii ferate Buzău - Mărășești și fiindcă pe timpul când aparținea schitului, după exploatare, lăstarul nefiind apărat de pășunatul vitelor, arborii au crescut încet și mai mult, cu trunchiurile strâmbe.

Partea a II-a

Amenajamentul

Exploatabilitatea. Fiindcă întreaga pădure Crângul - Petrești este situată înăuntrul liniei de centură a fortificației Focșanilor și ca atare pe viitor această pădure va servi ca punct strategic militar de mare importanță și având în vedere că această pădure este în apropiere de orașul Focșani ca de 4 km, s-a mai avut în considerație că cu timpul poate să fie și ca loc de agrement pentru locuitorii orașului Focșani. Astfel că pe baza acestor motive, când i s-a făcut

amenajamentul acestei păduri, în anul 1894, comisiunea de amenajament i-a aplicat exploatabilitatea fizică; deci și acestei porțiuni de pădure, tot această exploatabilitate i se aplică.

Regimul și modul de tratament. Deoarece serviciile ce se procură exploatabilitatea fizică fiind protecțiunea și agrementul și ambele aceste cazuri prezentându-se la pădurea Crângul - Petrești și fiindcă pădurea întreagă are mica întindere în bloc numai de 144 hectare, i-am aplicat regimul codrului cu modalitatea de tratament grădinărit neregulat, care amenajament este deja aprobat, decretat și publicat prin Monitorul Oficial Nr. 223 din 4 ianuarie 1894. Prin urmare dar și acestei porțiuni de pădure, cedată Primăriei urbei Focșani, ce se amenajă acum, în vederea motivelor enunțate mai sus, după ce i se va aplica de Primăria urbei Focșani anexatul aci plan, proiectat a transforma această porțiune în parc de preumblare. Restului de masiv, ce va mai rămânea cuprins între aleile și drumurile proiectate a se face, noi, comisiunea de amenajament, am admis a i se aplica același mod de tratament, care va consta în a se extrage mai întâi toți arborii uscați din întreaga porțiune și tot subarboretul abrutizat prin pășunare, strâmb și rău crescut; apoi, cu timpul, anual se vor extrage regulat numai arborii cari se vor usca, având grijă a nu se întrupa de tot masivul dintre alei și drumuri.

Și, în scopul acesta, pentru a se menține masivul neîntrerupt, în părțile acelea unde se va vedea că nu este speranță, a se menține masivul strâns în stare naturală, se vor înlocui arborii uscați cu arbori tineri crescuți în pepiniere.

Reguli culturale. Pășunatul vitelor în această porțiune de pădure va fi interzis cu desăvârșire întotdeauna.

1896 August 28

Șeful comisiunii de amenajament

Subinspector silvic (ss) N. D. Ștefănescu

Membrii Comisiunei de amenajament: Guard general (ss)

Indescifrabil

Guard general (ss) S. Montanu, subscrie cu opiniune separată ca drumul principal al acestui parc să se așeze în centrul de figură al pădurii, unde se trage șoseaua proiectată la Poiana Rotundă și de

acolo să se ramifice drumurile. Nici un drum să nu străbată în pădurea Statului.

Comuna să-și separe cu șanț partea sa de aceea a Statului.

Poiana Rotundă să se transforme în pepinieră.

(ss) Montanu”⁴⁵

Câteva zile mai târziu, la 1 septembrie 1896, inginerul Vasiliu înainta Primăriei Orașului Focșani Proiectul de transformare în parc de preumblare a porțiunii de pădure cedată comunei Urbane Focșani de la Crângul Petrești. Proiectul viza transformarea în parc a pădurii existente „prin curățirea copacilor în fînță, răbindu-se unde se va găsi de cuviință și amenajându-se diferite boschete prin cultura arborilor ce se vor păstra și prin plantații de alți arbori tufari de grădină și floriferi”⁴⁶. Principiile de îndeplinire a obiectivului erau următoarele:

Poiana Rotundă, unde încă de atunci se organizau primăvara diverse manifestații cultural - distractive (inclusiv serbările de 10 Mai), avea să rămână punctul central de atracție în Crâng

Această poiană se va lărgi, urmând a se construi aici pavilioane pentru bufete și adăposturi pentru public

Din șoseaua Focșani - Tecuci se va deschide o alee care va permite accesul trăsurilor în Poiana Rotundă. Pentru început, aleea va avea o lărgime de minimum 8 și maximum 10 m. Ulterior, lățimea ei va fi de 25 – 30 m, incluzând un drum cu sens dublu pentru trăsură, două trotuare laterale și încă unul central, pentru pietoni

Pe partea stângă a zonei delimitate de șoseaua Focșani - Tecuci și aleea principală a parcului va fi amplasată casa pădurarului

În Poiana Lungă se va face un rondou cu două deschideri – pe dreapta și pe stânga – devenind astfel stație pentru trăsură

Celelalte poieni vor fi amenajate în viitor. Dacă afluența publicului o va cere, se vor amenaja și alte poieni intermediare, existente în pădurea de la Crângul Petrești

⁴⁵ A.M.Vn., fond Crângul Petrești, dosar nr. 1, f. 1 – 3

⁴⁶ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 32 / 1896, f. 17 verso – 18

„Conservându-se colnicele, se vor transforma în alei, lărgindu-se și modelându-se pentru a forma curbe elegante și vederi de perspectivă”⁴⁷

Deschiderea de noi alei se va face prin intersectarea cu cele deja existente.

Concluzia Serviciului Tehnic al Orașului Focșani era cât se poate de optimistă: „Proiectul astfel întocmit are avantajul că realizarea sa nū va fi oneroasă pentru Primărie și pe nesimțite o pădure sălbatică va fi transformată în parc cultivat cu arbori astăzi deja bătrâni de 50 de ani și publicul va putea chiar de la început să aibă un loc de plăcere cu umbră și răcoare”.⁴⁸ După aprobarea sa de către Primărie și organele silvice, Proiectul urma să fie aprobat și de Ministerul Domeniilor.

La 4 decembrie 1896, Primăria Orașului Focșani primea cu bucurie, din partea acestui Minister, vestea aprobării Amenajamentului pădurii Crângul Petrești: „Amenajamentul porțiunii din pădurea Crângu de pe moșia Statului Petrești din județul Putna, ce a fost cedată comunei Focșani pentru a fi transformată în parc prin legea publicată în Monitorul Oficial nr. 250 din 15 februarie 1895, conform cererii din adresa dvs. nr. 5031 din 11 iunie 1895, fiind întocmit și aprobându-se prin Înaltul Decret Regal nr. 4203 / 1896, este publicat în Monitorul Oficial nr. 190 din 14 noiembrie 1896.”⁴⁹

În perioada interbelică, atenția Primăriei Orașului Focșani față de zona de agrement Crângul Petrești, din punctul de vedere al conservării ei, s-a canalizat pe două direcții principale: pe de o parte, amenajarea acesteia într-o dumbravă, la care să se ajungă cu mijloace ieftine de transport, utilizându-se o șosea modernă, pe care să circule corespunzător pietonii, bicicliștii și autobuzele; pe de altă parte, dobândirea întregii păduri Crângul Petrești de către urbea de pe Milcov, în beneficiul propriilor ei concetățeni.⁵⁰

⁴⁷ Ibidem, f. 19

⁴⁸ Ibidem

⁴⁹ Ibidem, f. 32

⁵⁰ A.M.Vn., fond Viață culturală, dosar nr. inv. 18.375 / b, f. 8 – 9

O primă dovadă în acest sens o constituie interesul manifestat de Primăria Orașului Focșani în 1921, în ceea ce privește realizarea unui Anteproiect de transformare a pădurii din Crângul Petrești într-o zonă de agrement.

La 18 aprilie 1921, inginerul silvic pensionar N. Manolescu din Focșani făcea Primăriei Focșani o propunere în acest sens: „...să primească oferta cunoștințelor mele speciale pentru amenajarea Crângului Petrești, proprietatea Comunei, în care se știe că pe timp de război, au stăruit armatele dușmane, având un adăpost pentru bombardare.

*Pădurea, așa precum este astăzi, brăcută de gloanțe, obuze și tăieri barbare, pot să o amenajez și să o transform într-un parc frumos, care să serve orășenilor ca loc de întâlnire și recreație, unind utile cum dulci și absolut aproape fără nici o cheltuială din bugetul comunei, decât lucrările preliminariei, ceea ce constituie secretul tehnicei silvice, ba se va da Primăriei chiar venituri prin aplicarea amenajamentului ce aş întocmi și s-ar aproba.”*⁵¹

Ca urmare a deciziei luate ulterior de Comisia Interimară a Orașului Focșani, inginerul Manolescu trebuia să-i prezinte atât planul de amenajare, cât și devizul. El va fi „...autorizat să amenajeze și să transforme pădurea Crângul - Petrești într-un parc frumos, în schimbul plății lucrărilor preliminariei.”⁵²

La 12 mai 1921, Proiectul de transformare a pădurii Crângul Petrești în parc de agrement era gata. Ingerul N. Manolescu cerea Primăriei focșănene următoarele: un salariu de 1.000 lei pentru primele trei luni și de 1.800 lei pentru următoarele trei luni, precum și trăsura pentru efectuarea deplasărilor. Împreună cu pădurarul și cu încă un lucrător, inginerul avea să lucreze la tăierea lăstărișului și a copacilor selecționați.

Anteproiectul prezenta starea de atunci a pădurii din Crâng, precizând apoi modalitățile de transformare a acesteia în parc de agrement: „Înainte de războiu acest crâng atrăgea mulți orășeni, în

⁵¹ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 46 / 1921, f. 15

⁵² *Ibidem*, f. 16

timpul verei, pentru a se întâlni și petrece câteva ore libere în mijlocul naturii. Dar arta nu contribuise întru nimic să secundeze natura.

Se construisese de comună un pavilion în pădure care servea de bufet și unde se puteau servi răcoritoare vizitatorilor.

Cu izbucnirea războiului mondial și invadând dușmanul în țară, au adăpostit armate în acest Crâng, au brăcuit pădurea și s-a sălbăticit mai mult, iar urmele pavilionului de abia se mai cunosc. Noi voim ca pădurea, din starea în care se găsește astăzi, să o transformăm într-un parc frumos, adică să punem arta în funcțiune de a secunda naturii.”⁵³

O primă măsură luată avea să fie parcelarea pădurii și realizarea de căi de acces atât pentru pietoni, cât și pentru diverse mijloace de transport.

Urma apoi inventarierea materialului lemnos de pe cuprinsul parcelelor (numărarea și clasificarea lor în funcție de esență și dimensiuni).

În al treilea rând, avea să se stabilească valoarea masei lemnoase inventariate.

Alegând regimul și modul de tratament al pădurii în cauză, inginerul preciza măsurile pe care avea să le ia, pas cu pas:

5) *„Voi determina apoi tăierile ce trebuiesc aplicate, extrăgându-se la început din esențele secundare, protejându-se esențele de elită.*

6) *Pentru aceasta se va fixa o Revoluție, adică timpul și modul cum să se succedă tăierile de ameliorațiune și de regenerare.*

7) *Se va face în fine planul de exploatare în care amănunțit se vor preciza toate aceste tăieri și epoca la care trebuie să se facă.*

8) *Iar pentru atingerea scopului final voi întocmi Amenajamentul în care se va arăta tot ce comportă studiul pădurii și arborii ce se pot tăia și când.*

Cu alte cuvinte, vecinic vom extrage materialele lemnoase exploatabile și vecinic pădurea va ființa. Și în acest mod o vom transforma într-un parc de agrement.

⁵³ *Ibidem*, f. 24 – 24 verso

Cu o mică parte din încasările făcute din vânzarea materialelor lemnoase ce se vor extrage, s-ar putea reconstrui pavilionul, după un plan adecvat, ce aş întocmi la cerere.

Pădurea fiind supusă Regimului Silvic, conform Articolului 1 din Codicele Silvic, voi înainta Amenajamentul astfel întocmit Consiliului Tehnic Superior al Pădurilor de pe lângă Ministerul Domeniilor, ca să putem obține aprobarea lui și să se dea un Decret Regal ce se va publica în Monitorul Oficial – așa că, la 1 septembrie a.c., pot începe tăierile prescrise de amenajament, producătoare de venit Bugetului comunei.

Studiul pădurii...și întocmirea amenajamentului va reclama două și trei luni – iar până atunci, sub conducerea și sub instrucțiunile mele se poate chiar de acum începe protejarea arborilor mari, extragerea tulpinilor arborilor tăiați în mod așa barbar a lăstărișului și semințișului, cari nu vor reclama nici o cheltuială din partea comunei decât onorariul meu și să am doi oameni la dispoziție care să mă ajute în lucrare. Depunerea amenajamentului este condiționată de punerea lui în aplicare de către subsemnatul, după ce vom obține aprobarea.”⁵⁴

La 9 iunie 1921, N. Manolescu atrăgea atenția Primăriei cu privire la luarea unei decizii definitive în ceea ce privește angajarea sa și demararea lucrărilor la Crâng. El preciza:

„Drept este că condiționați acceptarea anteproiectului meu și de aprobarea consiliului comunal. Iar de la 12 mai a.c., consiliul comunal s-a întrunit, fără însă ca chestia ce mă interesează să fi avut cinstea a fi supusă aprobării, cu toate solicitările mele personale dese și angagiante.”⁵⁵

La 13 iunie 1921, Primăria focșăneană se vede însă nevoită să-l anunțe pe inginerul silvic N. Manolescu în legătură cu imposibilitatea demarării lucrărilor, din motive financiare. Se spera ca în anul financiar 1922 - 1923 lucrurile să stea cu totul altfel.⁵⁶

⁵⁴ *Ibidem*, f. 25 – 26

⁵⁵ *Ibidem*, f. 28 – 28 verso

⁵⁶ *Ibidem*, f. 29

La 24 mai 1934, Președintele Comisiei Interimare a Orașului Focșani, Al. N. Leon, înainta un Memoriu ministrului Agriculturii și Domeniilor, subliniind necesitatea înfăptuirii dezideratelor precizate anterior.

În document se precizează de la bun început că pădurea Crângul Petrești este alcătuită din arbori cu vârste cuprinse între 20 și 80 de ani, predominând stejarul, frasinul, ulmul și paltinul. Din aceasta, doar 40 ha aparțin orașului Focșani, în timp ce „...restul pădurei de 85,0770 ha, situată la est de pădurea comunei Focșani, cu care formează un tot, este rămasă pe seama statului, administrată de Ocolul silvic Focșani.”⁵⁷ Această Pădure a Statului, lipsită de drumuri, se afla în regim de exploatare.

Cu toate că Primăria focșăneană a făcut o serie întreagă de amenajări în pădurea orașului – se afirmă în Memoriu - ele au fost distruse în timpul Primului Război Mondial, de către armatele de ocupație, zona aflându-se aproape de linia frontului. Această pădure – cu copaci de vârste diferite și cu minunate luminișuri – servește focșănenilor nu doar ca spațiu de recreere, ci și de practicare a mai multor sporturi, reclamând însă o serie de dotări și modernizări.

Conform Legii publicate în Monitorul Oficial nr. 131 din 18 iunie 1925, pădurea Crângul Petrești este parte integrantă a perimetrului orașului Focșani. Ea „este legată de oraș cu o frumoasă șosea întreținută tot de comună – șosea ce formează în cea mai mare parte a anului promenada cea mai atrăgătoare a orășenilor”,⁵⁸ transportul făcându-se cu mașini și autobuze.

Crângul Petrești fiind cel mai mare și mai apropiat loc de recreere al focșănenilor - și singurul, de altfel, de acest gen - „...este mult căutat și încă din cele mai vechi timpuri populațiunea a fost atrasă zilnic mai ales în zilele de sărbătoare, când întreaga pădure este plină de adunări în masă.”⁵⁹

Procesul de extindere și dezvoltare a orașului Focșani impunea, mai mult decât oricând parcă, transformarea pădurii Crângul Petrești

⁵⁷ Ibidem, f. 12

⁵⁸ Ibidem

⁵⁹ Ibidem, f. 12 verso

într-un parc. La urma urmei – se subliniază în Memoriu – Focșaniul merita acest lucru și numai pentru faptul că avea renumele de *«oraș al Unirii»*, fiind reședința unui județ în care, prin luptele purtate aici, Neamul Românesc și-a salvat nu doar demnitatea, ci însăși existența sa.

Viitorul parc – susținea Al. N. Leon – avea să fie extrem de util nu doar celor care lucrau în agricultură, industrie și militarilor, aflați în număr mare aici, ci și elevilor. Se avea astfel în vedere „...educația fizică a populațiunei școlare de 6.000 elevi care fac excursii de agrement și diferite serbări în Crângul - Petrești, orașul având o stare culturală înfloritoare cu 16 școli primare și grădini de copii, două Licee – «Unirea», de băieți, înființat în anul 1864 și cel de fete, Școala comercială superioară și mai multe școli profesionale.”⁶⁰

Așadar, autoritățile locale cer cedarea în deplină proprietate a celor 85,0770 ha de pădure rămase Statului, în numele populației prezente și viitoare a Focșaniului. Noul loc de agrement avea să fie amenajat, întreținut și modernizat din bugetul orașului Focșani, în baza unui plan de sistematizare. Defrișările – se afirmă în document – se vor face doar acolo unde era neapărată nevoie.

În așteptarea unui răspuns favorabil, Al. N. Leon mulțumea în numele celor pe care-i reprezenta: „Cu deplină încredere în aprobarea justei interveniri ce facem în interes obștesc, avem o datorie de recunoștință de a vă exprima, Domnule Ministru, sentimentele de grațitudine a cetățenilor orașului Focșani.”⁶¹

Acest document va constitui, de altfel, temeiul Expunerii de motive la Proiectul legii de amenajare a acestei păduri. Din Expunere mai rezultă însă și stabilirea dreptului Primăriei Orașului Focșani de a efectua schimburi și exproprieri de terenuri în vederea transformării pădurii în parc și de a realiza un lac în marginea dinspre râul Putna a acestei păduri.⁶²

⁶⁰ Ibidem

⁶¹ Ibidem

⁶² Ibidem, f. 15 – 16

Celor 28.000 locuitori ai orașului, se precizează în document – incluzând și pe militarii din cea mai mare Garnizoană a țării după cea din Capitală – le era insuficient un parc de numai 40 ha.

În plus, se susține și problema unor importante câștiguri bănești, rezultate din exploatarea parcului, de care vor beneficia nu doar focșănenii, ci și locuitorii din Petrești și Vânători. Căci se spera ca parcul să atragă nu numai focșăneni, ci și persoanele aflate în tranzit în județul Putna și, mai ales, în orașul Focșani.

În fapt, se subliniază în document, realizarea *noului* parc trebuia să fie emblema gradului de urbanism atins în acele vremuri de orașul de pe Milcov.⁶³

Textul legii, care avea să apară nu peste mult timp, răspundea tuturor cerințelor. Iată care era acesta:

„Lege pentru amenajarea pădurei Crângul - Petrești din vecinătatea orașului Focșani.

Art. I – Ministerul Agriculturii și Domeniilor este autorizat să cedeze cu titlu gratuit și în plină proprietate primăriei orașului Focșani restul pădurei din Crângul - Petrești, în suprafață de 85,0770 hectare, situată la est de cele 40 hectare din aceeași pădure, cu care formează un tot – cedat de stat orașului Focșani, prin legea promulgată prin Decretul Regal Nr. 651, publicată în Monitorul Oficial Nr. 250 din 15 Februarie 1895.

Art. II – Cedarea pădurii se face în scopul amenajării de primărie spre a o transforma în parc pentru a fi utilizată de populațiunea orașului Focșani ca loc de recreație, plimbare, sport și agrement.

Art. III – Pădurea va fi defrișată numai pe suprafețele strict necesare pentru amenajarea ei în parc, șosele, alei, locuri de sport, căminuri etc.

Art. IV – În scopul amenajării acestei păduri în parc, cum și a înființării unui loc în marginea dinspre râul Putna, primăria orașului Focșani este autorizată de a face schimburi de teren și să exproprieze

⁶³ *Ibidem*, f. 14

din proprietăți particulare suprafețele ce vor fi necesare locului și canalului de aducerea și recurgerea apei în râul Putna.

Art. V – În termen de o lună dela promulgarea legii de față, Ministerul Agriculturii și Domeniilor va preda primăriei orașului Focșani și cele 85 , 077 hectare ce se mai cedează din pădurea Statului Crângul - Petrești. ”⁶⁴

Din păcate, documentul acesta nu este datat; din context rezultă fie că este vorba de anul 1934 – când autoritățile locale au înaintat către Ministerul Agriculturii și Domeniilor Memoriul amintit, care a fost urmat de un Proiect de lege, însoțit de o Expunere de motive – fie de o dată ulterioară, nu prea îndepărtată însă. Regretabil este și faptul că documentarea efectuată la Direcția Județeană Vrancea a Arhivelor Naționale nu a prilejuit posibilitatea comparării documentului deținut de Muzeul Vrancei cu unul similar, datat corespunzător.

Din motive necunoscute încă – fie tergiversări de ordin legislativ, fie izbucnirea celui de - Al Doilea Război Mondial, fie, de ce nu, neglijarea problemei – legea mai sus menționată nu s-a aplicat.

O primă dovadă a acestui trist adevăr o constituie documentul din 8 noiembrie 1948, când Primăria Orașului Focșani, într-o Adresă către Direcția Silvică a județului Putna, face referire la pădurea Crângul Petrești, „...*partea proprietatea Primăriei Focșani*”.⁶⁵ Așadar, este de la sine înțeles că la acea dată exista în continuare și pădurea cu același nume, partea Statului. Și pentru ca totul să fie cât se poate de clar, dintr-o Adresă înaintată Ocolului Silvic Focșani de către Primărie aflăm că suprafața pădurii menționate, proprietatea orașului de pe Milcov, este tot de 40 ha.

O altă dovadă a acestui fapt o constituie și un document din 17 martie 1964, intitulat „*Lămuriri la studiul depus la 6 martie 1964 pentru planul de sistematizare a orașului Focșani*”.⁶⁶ Acesta este semnat de două personalități locale, avocatul Paraschiv B. Chiriță și fostul secretar al Primăriei focșănene, Ioan Romanoai. Este, în fapt,

⁶⁴ *Ibidem*, f. 13

⁶⁵ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 76 / 1948, f. 16

⁶⁶ *Ibidem*, f. 30

unul din multe Memorii semnate de cei doi entuziaști susținători ai dezvoltării județului nostru. Iată ce se spune în document în legătură cu întinderea pădurii din Crângul Petrești: „...*este necesar ca întreg Crângul - Petrești să fie atribuit orașului Focșani, căci astăzi are în proprietatea sa numai o suprafață de 40 ha, ce i-au fost cedate de Stat prin legea publicată în Monitorul Oficial nr. 250 din 15 februarie 1895, suprafață ce face parte din perimetrul orașului Focșani, stabilit prin legea publicată în Monitorul Oficial nr. 131 din 18 iunie 1825*”.⁶⁷ Stadiul cercetării actuale ne permite, așadar, doar înregistrarea eșecului cu care s-au soldat inițiativele autorităților locale și centrale în perioada interbelică, în rezolvarea acestei probleme. Cu siguranță, în viitor se vor putea dezvălui și motivațiile acestei neîmpliniri.

În opinia celor doi semnatori ai documentului, Crângul, „...*format în cea mai mare parte din arbori bătrâni...: stejari, ulmi, având și poieni cum și luminișuri prin părțile laterale*”⁶⁸ necesita plantare de „*arbori de esență nobile, conifere și alte specii, cum și arbori de ornamentație*”.⁶⁹

Mărirea celui mai important loc de agrement al focșănenilor – indiferent de vârstă și profilul activității lor – implica și necesitatea dotării lui „...*cu localuri și stabilimente de recreație și sport*”.⁷⁰

Un asemenea loc de recreere – considerau Paraschiv B. Chiriță și Ioan Romanoai – avea nevoie, înainte de toate, de căi de acces moderne: „*un mare bulevard*”,⁷¹ pentru mașini mari în special și un drum normal, pentru mașini mici, biciclete, motociclete etc. fără a fi neglijate însă aleile pietonilor.

Scurta istorie a Crângului Petrești – oaza de liniște și reconfortare a focșănenilor – nu a fost însă marcată doar de proiecte, ci și de realizări multiple, evidențiate de documentele vremii.

Una dintre ele, deși banală în aparență, a avut meritul de a garanta conservarea acestei frumoase păduri, constituind totodată una

⁶⁷ *Ibidem*

⁶⁸ *Ibidem*, f. 17

⁶⁹ *Ibidem*

⁷⁰ *Ibidem*, f. 18

⁷¹ *Ibidem*, f. 19

din permanentele preocupări ale edililor focșăneni. Facem referire, așadar, la operațiunea periodică de curățare a pădurii Crângul Petrești.

Astfel, curățirea arborilor de frasin, gladis, jugastru, stejar, tei, ulm este semnalată încă din 1895, operațiunea fiind concomitentă cu cea de trasare a liniei de demarcație dintre pădurea orașului Focșani și cea rămasă în proprietatea Statului ⁷². Curățarea viza îndepărtarea crengilor uscate căzute, dar și tăierea copacilor uscați și strâmbi.

La operațiune au participat peste 60 de locuitori din Vânători, Jorăști și Petrești ⁷³, în lunile octombrie și noiembrie 1895. Ei au fost plătiți de Primărie în natură, primind grămezile de crengi uscate.

Cei 60 de stânjeni de lemn de foc erau lăsați în paza pădurilor, ⁷⁴ urmând a fi vânduți ulterior de Primăria Orașului Focșani, prin licitație, înregistrându-se un câștig de aproape 3.000 lei. ⁷⁵ Operațiunea de curățare era precedată de cosirea poienilor și a unor alei. ⁷⁶

Un an mai târziu, pădurea avea să fie curățată, cu aceeași forță de muncă, de crengile grupate în 183 de grămezi. O treime din ele au fost date ca plată lucrătorilor, restul fiind puse în vânzare.

La fel au stat lucrurile și în 1897, operațiunea desfășurându-se în lunile februarie și martie. Lemnele de foc s-au vândut atât lucrătorilor, cât și focșănenilor, fiind depozitate în prealabil la grajdul comunal. ⁷⁷

În 1898, o parte din grămezi au fost arse, din ordinul Primăriei, pentru pârlirea bulumacilor (stâlpilor de susținere) montați pe marginea șoselei din pădure. ⁷⁸

În 1900, pădurea era curățată, ca de obicei și de „strânbături și de tufanul mărunț”; ⁷⁹ s-au selecționat cu acest prilej și parii care serveau pentru sprijinirea copacilor de pe bulevardele orașului.

⁷² *Ibidem*, f. 20

⁷³ *Ibidem*, f. 37, 42

⁷⁴ *Ibidem*, f. 50 – 50 verso

⁷⁵ *Ibidem*, f. 41, 50, 61

⁷⁶ *Ibidem*, f. 30

⁷⁷ *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1897, f. 5 – 7

⁷⁸ *Ibidem*, dosar nr. 33 / 1898, f. 30

În afara celor care curățau pădurea, de grămezile de crengi mai beneficiau și săracii din Focșani și din localitățile menționate anterior.

În 1901, operațiunea se finaliza în luna martie, sub atenta supraveghere a pădurarilor.⁸⁰

În 1911, pădurarul superviza această operațiune însoțit de un membru al Comisiei Interimare și de un reprezentant al Serviciului Salubrității. Tot acum s-a luat hotărârea ca lemnele bune pentru foc să fie distribuite săracilor, iar cele pentru construcții, Serviciului Salubrității și Serviciului Tehnic. S-a impus cu acest prilej tăierea a peste 200 de arbori, lemnele de foc reprezentând 32 mc (crengi mari, groase și trunchiuri). Operațiunea s-a derulat pe parcursul a două etape: în februarie⁸¹ și în decembrie, când s-au mai tăiat 53 arbori, fără a se crea „goluri” (poieni) și fără a se face stricăciuni, conform normelor silvice.⁸²

Un an mai târziu, documentele semnalează prezența grădinarului orașului Focșani în timpul desfășurării operațiunii, aceasta fiind una din obligațiile sale contractuale. El ordona pădurarilor din Crâng „să însemneze copacii uscați și cei dominați de alți copaci mai mari, a căror vârfuri nu mai pot căpăta lumina necesară pentru creștere și pe cei crescuți rău (strâmbături).”⁸³ Nu era însă prima oară când grădinarul era prezent în Crâng pentru a coordona lucrările de curățare a pădurii.

În 1913, operațiunea s-a făcut din prima lună a anului, tăindu-se 150 arbori (în marea lor majoritate buni pentru foc, care s-au comercializat, ceilalți fiind folosiți de către Primărie).⁸⁴

Un an mai târziu, cu prilejul curățării pădurii din Crâng s-au tăiat peste 200 de arbori, foarte puțini fiind buni pentru construcție. Ca de obicei, locuitorii din comunele învecinate care au lucrat aici, au

⁷⁹ *Ibidem*, dosar nr. 30 / 1900, f. 33 – 38

⁸⁰ *Ibidem*, dosar nr. 24 / 1901, f. 26 – 26 verso, 46, 47 – 47 verso

⁸¹ *Ibidem*, dosar nr. 41 / 1911, f. 8 – 10

⁸² *Ibidem*, f. 49

⁸³ *Ibidem*, dosar nr. 46 / 1912, f. 68

⁸⁴ *Ibidem*, f. 68 – 68 verso

primit ca plată crengile subțiri, surcelele și rădăcinile.⁸⁵ Operațiunea s-a repetat la finele anului, când lemnul uscat a încălzit, de Sărbători, casele a 183 de familii paupere din Focșani.⁸⁶

În 1915, s-au tăiat din Crâng alți 210 arbori uscați, în prezența grădinarului orașului, a secretarului Serviciului Tehnic și a șefului Serviciului de Salubritate, instituție care a și asigurat depozitarea lemnului de foc și de construcție.⁸⁷

În 1919, încă din iarnă, pădurarul Crângului se pregătea atât de curățarea pădurii de crengi uscate și strâmbături, cât și de trasarea aleilor cerute de Primăria Orașului Focșani. Totodată, avea să se traseze hotarul care despărțea Pădurea Statului Crângul Petrești de partea pădurii cu același nume, aflate în proprietatea orașului de pe Milcov. Aleile principale au înlocuit vechile drumeaguri.⁸⁸

O altă informație asemănătoare datează din decembrie 1937, de operațiune răspunzând Biroul Agricol și Horticul și Serviciul Tehnic Focșani, ambele instituții aflându-se în subordinea Primăriei.⁸⁹

În noiembrie 1948, Primăria Orașului Focșani și Direcția Silvică a Județului Putna trimiteau câte un delegat la Crângul Petrești, în vederea coordonării lucrărilor de marcăre și tăiere a arborilor uscați.⁹⁰

La 15 decembrie 1948, un brigadier silvic înainta șefului său de la Ocolul Silvic Focșani un Raport din care rezulta că în pădurea Crângul Petrești s-au marcat 2.060 arbori, care urmau să fie tăiați. Pentru aceasta însă, era nevoie ca Primăria să primească autorizație din partea Ocolului Silvic Focșani, de-abia după aceea putând să valorifice lemnăria uscată.⁹¹ Aceasta se depozita chiar în pădure, simplificându-se astfel operațiunea de comercializare a ei (286 mc).⁹²

⁸⁵ *Ibidem*, dosar nr. 42 / 1914, f. 34 – 37

⁸⁶ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1915, f. 3 – 9

⁸⁷ *Ibidem*, f. 31

⁸⁸ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1919, f. 1, 2 – 2 verso

⁸⁹ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 230

⁹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 76 / 1948, f. 16

⁹¹ *Ibidem*, f. 30 – 31

⁹² *Ibidem*, f. 34 – 39

O altă necesitate stringentă, prin care se asigura perpetuarea acestei oaze forestiere o constituie programul periodic de împădurire, căruia Primăria Orașului Focșani i-a acordat atenția cuvenită.

În 1901 de pildă, Petrus Herman, șeful Serviciului Grădini Publice și totodată grădinarul orașului Focșani, raporta Primăriei că la Crângul Petrești s-au efectuat o serie de plantări, după cum urmează: 24 frasini în fața bufetului, 25 arbori și tufișuri florifere tot aici, 21 arbori în fața casei de la șosea și până la marginea pădurii. Pentru aceștia s-au folosit pari de sprijin și corsete de nuiiele, pentru protecție.⁹³

De regulă, împăduririle s-au făcut aici fie prin însămânțare directă, fie prin plantarea puieților obținuți în Pepiniera Crângul Petrești,⁹⁴ aflată în fața cimitirului nordic.⁹⁵

Rezultatul pozitiv al acestor lucrări este constatat în mai 1930 de către conducerea Ocolului Silvic Focșani, care afirma că arborii tineri sunt „...bine dezvoltăți”.⁹⁶

În lunile aprilie și mai 1933, Ocolul Silvic Focșani a avut ca prioritate împădurirea poienei din parcul Crângul Petrești cu puieți de salcâmi și tei. Având vârsta de doi ani, puieții au fost puși la o distanță de 1,5 m unul de altul. Costurile – suportate de Primăria Orașului Focșani – s-au cifrat la suma de 3.000 lei.⁹⁷

Între 15 – 21 aprilie 1940, din ordinul Prefecturii Județului Putna, premilitarii au efectuat plantări de tei de o parte și de alta a șoselei Focșani – Crângul Petrești. Operațiunea era coordonată de Primăria focșăneană și de Ocolul Silvic din localitate, care asigura puieții. Fiecare pom era îngrădit cu trei tutori, fiecare dintre aceștia fiind ciopliți tot de către premilitari.⁹⁸

Pe lângă arbori, Crângul Petrești a beneficiat dintotdeauna de plantații de flori. La 1899 de pildă, șeful Serviciului Salubrității cerea

⁹³ *Ibidem*, dosar nr. 24 / 1901, f. 7 – 7 verso

⁹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 41 / 1911, f. 5 – 5 verso, 44 – 46 verso

⁹⁵ *Ibidem*, dosar nr. 50 / 1927, f. 15, 27

⁹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 40

⁹⁷ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1933, f. 19 – 23

⁹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1940, f. 30

Primăriei focșănene să aprobe achiziționarea a două cofe și a unei stropitori pentru „*rondul de flori din Pădurea Crângu*”.⁹⁹

Cu începere din 1900, de conservarea pădurii Crângul Petrești răspundea în mod direct Primăriei grădinarul orașului, care era obligat să întocmească periodic rapoarte în această problemă.¹⁰⁰ Tot în acest an, în primăvară, grădinarul orașului a condus lucrările de plantare a șoselei Focșani - Crâng. Pe o distanță de 3.200 m s-au plantat 640 de copaci pe ambele sensuri.¹⁰¹

Un an mai târziu, prin grija grădinarului, rondul din fața bufetului din Crângul Petrești era împodobit cu 350 flori de diferite specii.¹⁰²

Despre obligațiile grădinarilor orășenești față de Crângul Petrești vorbesc contractele încheiate între aceștia și Primăria focșăneană. Într-un astfel de document, Petrus Herman declara, la 9 octombrie 1912: „...*Crângul – Petrești va fi asemenea sub îngrijirea mea pentru a face brazde la ronduri cu oamenii mei și a da instrucțiunile necesare pădurarilor spre întreținerea plantațiunilor ce se vor reclama a se face.*”¹⁰³ Peste câțiva ani, locul lui va fi luat de fiul său, Frederick Herman¹⁰⁴ și de concurentul lui, colegul de breaslă Neculai Ciolca.¹⁰⁵

În plus, el trebuia să execute și „...*diferite ornamentații din frunzar, brad etc., cu ocazia festivităților ce vor avea loc în oraș sau în Crâng.*”¹⁰⁶

Nu toți focșănenii au știut să se bucure civilizat de acest frumos colț al naturii, dovedind o crasă lipsă de educație. În 1899, de pildă, șeful Serviciului Salubrității reamintea primarului „...*că de către publicul ce frecventează pădurea se fac o mulțime de neorânduiri sub*

⁹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1899, f. 33

¹⁰⁰ *Ibidem*, dosar nr. 30 / 1900, f. 5

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 26

¹⁰² *Ibidem*, dosar nr. 24 / 1901, f. 7 – 7 verso

¹⁰³ *Ibidem*, dosar nr. 46 / 1912, f. 64 – 65

¹⁰⁴ *Ibidem*, dosar nr. 75 / 1934, f. 72 – 74

¹⁰⁵ *Ibidem*, dosar nr. 47 / 1920, f. 11

¹⁰⁶ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1932, f. 100 – 100 verso, 102

copaci, deshamă cai, fac focuri prin păduri".¹⁰⁷ În speranța stârpirii acestor proaste obiceiuri, se cerea instalarea a trei panouri avertizoare „...trei anunțuri de table așezate pe stâlpi în trei puncte...cu inscripția ce i se va da de noi pentru paza bunei ordine în zisul parc”.¹⁰⁸ Textul panourilor era următorul:

„Primăria orașului Focșani

Este absolut interzis a se introduce în pădure cai, trăsurile sau căruțe, nici a se dejuca vitele sau a se deshamă caii.

Este de asemenea oprit a se rupe crăci, frunze și a se ridica lemnele căzute.

Toate trăsurile și căruțele care vin la Pădure vor staționa pe șoseaua despre cătunul Vânători și anume cele care se duc vor ține dreapta și cele care se întorc vor fi înșirate pe partea opusă.

*Contravenienții vor fi urmăriți conform legii.”*¹⁰⁹

Așa cum era și firesc, Primăria Orașului Focșani s-a îngrijit în permanență de menținerea în condiții cât mai bune a șoselei Focșani – Crâng și a căilor de acces din interiorul pădurii de agrement. Aceasta era o condiție practic primordială în ceea ce privește punerea în valoare a obiectivului.

În 1896 de exemplu, inspectorul Poliției Comunale raporta Primăriei că a executat ordinul acesteia referitor la deschiderea drumului principal prin mijlocul pădurii Crângul Petrești (partea orașului). Acesta avea o lungime de 570 m și o lățime de 8 m, plecând din marginea pădurii dinspre șoseaua Focșani – Tecuci și ajungând la Poiana Rotundă. În loc de bani, lucrătorii care au tăiat 273 de arbori (stejar, ulm, tei, jugastru și frasin) au primit rădăcinile și crengile acestora.¹¹⁰ Trei ani mai târziu, în Crâng se realiza o șosea, încadrată de bulumaci (apărători laterali din lemn).¹¹¹

¹⁰⁷ *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1899, f. 29

¹⁰⁸ *Ibidem*, f. 30

¹⁰⁹ *Ibidem*

¹¹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 32 / 1896, f. 23 bis

¹¹¹ *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1899, f. 42 – 48

Trotuarele șoselei care ducea la Crâng fiind năpădite de buruieni trebuiau curățate periodic. Așa s-a întâmplat, de exemplu, în 1921.¹¹²

În mai 1929, s-a lucrat timp de zece zile la curățarea șanțurilor de pe marginea șoselei din Crângul Petrești, pe porțiunea dintre șoseaua județeană și bufet. Operațiunea - pentru care Primăria a cheltuit 560 lei - era absolut necesară deoarece apele nu se mai puteau scurge din cauza creșterii vegetației necurățate de un an de zile.¹¹³

În aprilie 1934, primarul cerea inginerului comunal îndeplinirea următoarelor sarcini în regim de urgență, legate de starea șoselelor din Crâng: reparații curente, așternerea stratului de pietriș necesar, curățarea rigolelor, montarea stâlpilor pe marginea rigolelor, acolo unde lipseau, refacerea aleilor pentru pietoni. La fel trebuia procedat și cu șoseaua Focșani – Crângul Petrești.¹¹⁴

În iunie 1937, grădinarul orașului Focșani, Fr. Herman, secondat de cele două ajutoare ale sale, au lucrat și pe această șosea, la curățatul arborilor, tăiatul mărăcinilor de pe marginea șanțurilor și la plantări de flori.¹¹⁵

La 28 mai 1930, Garnizoana Focșani înștiința Primăria orașului Focșani că a primit o troiță din partea Societății „*Cultul Eroilor*” din București. Acest lucru a fost comunicat Casei Autonome a Drumurilor de Stat Focșani și Serviciului Tehnic al Județului Putna, care au hotărât să o amplaseze la intersecția șoselei naționale Focșani – Mărășești cu drumul Focșani – Ciușlea. După transportarea și montarea ei de către armată, troița trebuia să fie împrejmuită cu un gard de lemn și dotată de către Primărie cu instalație electrică de iluminat pe timpul nopții. Aflată „...în văzul trecătorilor și în special al populației din oraș, atunci când își rezervă pentru recreație o plimbare în direcția Crângului”¹¹⁶ și constituind totodată un

¹¹² *Ibidem*, dosar nr. 46 / 1921, f. 7

¹¹³ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 31

¹¹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 75 / 1934, f. 36 – 38

¹¹⁵ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 100, 102

¹¹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 92 / 1930, f. 58

instrument de „educație a poporului”,¹¹⁷ troița nu a fost luminată, așa cum s-a dorit.

Din 1940, intrarea în Crângul Petrești avea să fie străjuită de încă o troiță. Frumoasa inițiativă creștinească aparținea locuitorilor Radu Măciucă și Petrache Vizitiu din comuna suburbană Petrești.¹¹⁸

Pe lângă absolut necesarele căi de acces către Crângul Petrești și în interiorul său, Primăria focșăneană a mai avut de asigurat o necesitate – și anume mijloacele de transport.

În 1910, de pildă, această instituție – condusă de Louis Papasu (Papazu) – făcea public anunțul referitor la inaugurarea tramcarului¹¹⁹ care efectua cursa Focșani – Crângul Petrești și retur, cu începere de la 1 mai. Tramcarul îi aștepta pe focșăneni în Piața Munteni, în fața Grădinii publice. Programul curselor era următorul:

Pentru ziua de 1 Mai, tramcarul pleca la orele: 7⁰⁰, 9⁰⁰, 11⁰⁰, 14⁰⁰, 16⁰⁰ și 18⁰⁰.

Pentru ziua de 10 Mai, plecările erau la orele 14⁰⁰, 16⁰⁰ și 19⁰⁰.

Pentru celelalte zile de sărbătoare, se pleca la orele 15⁰⁰ și 17⁰⁰.

Înapoierea de la Crâng se făcea după o jumătate de oră de la terminarea fiecărei curse.

În zilele lucrătoare se făcea câte o singură cursă, plecându-se din oraș la ora 18⁰⁰ și întorcându-se la ora 20⁰⁰.

Pentru a face o cursă dus - întors, orice focșănean trebuia să scoată din buzunar un leu în zilele de 1 și 10 Mai, în restul zilelor biletul fiind cu 50% mai ieftin.¹²⁰

Programul și tarifele acestea aveau să fie valabile și în anul următor¹²¹, ca și în 1914.¹²² Cu mici modificări, la fel avea să se întâmple în 1915.¹²³

¹¹⁷ *Ibidem*, f. 58 verso

¹¹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 164 / 1940, f. 6 – 7

¹¹⁹ **tramcar** = mijloc de locomotie folosit în trecut pentru transportul în comun, alcătuit dintr-un vehicul mare, tras de cai

¹²⁰ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 43 / 1910, f. 20

¹²¹ *Ibidem*, dosar nr. 41 / 1911, f. 15

¹²² *Ibidem*, dosar nr. 42 / 1914, f. 37

¹²³ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1915, f. 14

În 1931, cursa era efectuată cu un autobuz marca Chevrolet (10 C.P.) și cu unul marca Ford (22 C.P.). Caroseriile erau noi, autobuzele beneficiind de curent electric pentru iluminat, călătorul stând comod pe canapelele capitonate și dotate cu arcuri. O călătorie dus – întors costa 15 lei ¹²⁴. Deși numărul autobuzelor și mașinilor particulare era incomparabil mai mic cu cel din zilele noastre, fără a mai aminti decalajul de viteză, să nu ne mire că și în anii '30 ai secolului trecut autoritățile erau nevoite să ia măsuri pentru evitarea accidentelor între Focșani și Crângul Petrești și în Crâng chiar. Iată, spre exemplu, ce cuprindea Adresa înaintată Poliției comunale în mai 1929 de către Primăria focșăneană: „Având în vedere că în timpul verii Crângul Petrești este foarte mult frecventat de orașeni, mai cu osebire duminica și sărbătorile, pentru a se înlătura accidente din cauza automobilelor și autobuzelor cari circulă cu viteză neregulamentară, cum și spre a se păzi buna ordine și interzice ruperea de lăstari și verdeață pentru ornarea vehiculelor pentru care Primăria a așezat pe șoseaua din Crâng avize scrise pe tabele...”, ¹²⁵ se impunea ca duminicile și în zilele de sărbătoare să fie prezenți acolo, 24 de ore din 24, doi sergenți de poliție care să vegheze la înlăturarea tuturor acestor aspecte negative care nu fac cinste orașului.

Prin înștiințarea dată publicității la 11 iunie, Primăria focșăneană anunța populația că i-a pus la dispoziție o cursă de autobuz tur – retur, prețul unui astfel de bilet fiind de șase lei pentru o singură călătorie. Autobuzul – care făcea zilnic curse din oră în oră, până la miezul nopții - pleca din stația aflată pe bulevardul P. P. Carp, în dreptul intrării în Grădina publică. ¹²⁶

Totodată, conducerea orașului promitea îmbunătățirea șoselei Focșani – Crâng, care „...va fi rectificată, împetruită, cilindrată și impregnată cu reziduuri de petrol spre a se înlătura praful.” ¹²⁷

¹²⁴ Gabriela Obodariu, **Modernizarea Focșanilor în perioada interbelică**, în **Cronica Vrancei**, vol. III, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2002, p. 260

¹²⁵ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 51 / 1928, f. 58

¹²⁶ *Ibidem*

¹²⁷ *Ibidem*, dosar nr. 72 / 1937, f. 93

Una din primele investiții făcute de Primăria Orașului Focșani în pădurea de agrement de la Crâng a fost pavilionul (umbrarul). Nevoia lui era resimțită încă din 1898 de focșăneni, care doreau ca, în toiul plimbărilor făcute în Crâng, să aibă unde să-și tragă sufletul, să-și cumpere ceva de mâncare și o băutură răcoritoare. Purtătorul de cuvânt al acestora a fost, în luna mai, șeful Serviciului Tehnic care înainta Primăriei următoarea Adresă: *„Publicul care vizitează Crângul fiind cu totul lipsit de un adăpost contra ploilor și negăsind un local unde să-și poată procura cele necesare pentru mâncare și răfășinare, este absolut necesar a se construi un pavilion pentru care am întocmit alăturatul plan și devis a căruia evaluatie se ridică la suma de lei 7.900. Timpul nepermițând a se face publicații de licitație pentru această construcție, care ar trebui să fie terminată cel mai târziu în luna iulie viitor, iar această lucrare făcând obiectul unei concurențe numai între dulgheri, tâmplari cei mai speciali ce se află în orașul nostru, angajarea ei se va putea face în mod urgent chemându-se la primărie domnii Arnold Brend și Gh. Moceanu și angajându-se pe acela ce va inspira mai multă încredere și răspundere.”*¹²⁸

Inițiativa nu avea să rămână fără urmări; peste numai zece zile, la 19 mai 1898, Consiliul Comunal al Urbei Focșani a aprobat construirea pavilionului de către Arnold Brend, pentru suma de 7.000 lei.¹²⁹

Pavilionul prezenta următoarele caracteristici: temelie și zidărie de piatră cioplită, cu mortar de var hidraulic; piloți de lemn îngropați; zidărie de cărămidă aparentă, cu mortar de var gras; pereți de scânduri geluite și mulurate; tavan realizat din șipci tencuite cu mortar de var și colorate; lemnărie de stejar cioplită, pentru tălpi; lemnărie de brad cu fierărie masivă; învelitoare de tablă Bismark, bătută peste astereală; tencuieli interioare cu mortar de var hidraulic, colorate; rostuire cu ciment sclivisit a cărămizii aparente; 20 uși de brad, în două canate, vopsite; patru ferestre mari, șase ferestre rotunde, 14 ferestre alungite, luminator; vopsirea, în interior și exterior cu ulei, de câte trei ori, a

¹²⁸ *Ibidem*, dosar nr. 33 / 1898, f. 13

¹²⁹ *Ibidem*, f. 14

lemnăriei și tâmplăriei; tratarea de trei ori a tablei cu miniu de plumb. Ornamentația era una modernă, atât în salon, cât și în marchize și în camere.¹³⁰ În mare parte, lucrările erau finalizate la 23 iulie 1898. Pentru moment, pavilionul era păzit de pădurar, urmând ca ulterior acesta să fie înlocuit de un gardian, care să locuiască acolo.¹³¹

La 5 februarie 1899, primarul T. I. Săndulescu dorea să închirieze pavilionul din Crâng, dotat cu compartimente pentru bufet, pe bază de licitație, urmând ca cel declarat câștigător să respecte condițiile impuse de Serviciul Tehnic din subordinea Primăriei focșănene.¹³²

Până atunci însă, acest Serviciu atrăgea atenția că închirierea pavilionului, „*de restaurație și adăpost*”¹³³ implică realizarea unei pardoseli la salon, din scânduri, iar la camere și galerii din beton cu ciment sclivisit; lucrările erau estimate la 741 lei.¹³⁴

Iată care erau condițiile de închiriere a pavilionului din Crângul Petrești:

„**Articolul 1.** Închirierea pavilionului cu ghețaria sa se face pe termen de un an, începător de la 1 aprilie 1899 până la aceeași lună și zi 1900.

Articolul 2. Licitația va fi orală; garanția va fi de 350 lei, care va sta până la expirarea termenului de închiriere și predarea în bună stare a localului cu mesele sale.

Articolul 3. Ofertele se pot primi în termen de 10 zile.

Articolul 4. Chiriașul va putea ține în bufet tot felul de mâncări și băuturi răcoritoare, precum și vinuri și lichioruri.

Articolul 5. Este absolut interzis chiriașului de a face foc în salonul, odăile sau galeriile pavilionului.

¹³⁰ *Ibidem*, f. 15 – 17 verso

¹³¹ *Ibidem*, f. 24 – 24 verso

¹³² *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1899, f. 3

¹³⁴ *Ibidem*, f. 6

¹³⁵ *Ibidem*

Pentru pregătirile de bucate și altele, chiriașul va construi cu propria sa cheltuială o bucătărie, care va putea fi de scânduri și care se va așeza în locul ce se va indica de primărie, izolată de pavilion.

Articolul 6. *Chiriașul va ține bufetul și restaurația în cea mai perfectă curățenie, va îngriji pentru conservarea în bună stare a localului și ghețării; asemenea va ține în stare bună puțul ce se află lângă pavilion.*

Articolul 7. *La intrarea chiriașului i se va face inventar de starea clădirilor arătate la articolul 6 de mai sus, fiind dator a le preda la expirarea termenului în starea primită.*

Articolul 8. *Ghețaria care va servi chiriașului este plină cu ghiață, conținând 90 care de ghiață.*

Articolul 9. *În timpul iernii chiriașul va aproviziona ghețaria cu gheață cât poate cuprinde conținutul său de 90 care, după cum i s-a dat în primire. La din contra, aprovizionarea se va face de Primărie în comptul garanției.*

Articolul 10. *Prețul chiriei locatarul este obligat a răspunde la casieria comunală, într-un singur cost cu anticipație la 1 aprilie al anului de închiriere. În caz de întârziere va plăti procent de 10 % anual și întârziind mai mult de 15 zile, primăria este în drept a scoate în rearendare pavilionul pe comptul chiriașului, care va fi considerat pus de drept în întârziere, nemaifiind de trebuință nicio vestire la care chiriașul renunță.*

Articolul 11. *Pentru orice abatere, chiriașul este răspunzător față de primărie, atât cu garanția depusă, cât și cu orice altă avere a sa.*

Articolul 12. *Licitațiunea va fi definitivă după ce se va aproba conform legii comunale; în urmă, chiriașul va fi dator în zece zile să depună timbru și să subscrie contractul și inventarul, la din contra se va scoate din nou în rearendare.*

Articolul 13. *Chiriașul nu are drept a cesiona contractul altei persoane fără prealabila învoire a primăriei; contrariu, cesiunea se va considera ca neavenită și de nul efect.*

Articolul 14. *Orice chestiune neprevăzută de prezentele condițiuni sau acele care ar da loc la interpretări, se vor rezolva în mod definitiv de Consiliul Comunal.*" ¹³⁵

De-abia la a treia licitație, ținută pe 15 martie 1899, se prezintă un solicitant, Napoleon Romanos. Contractul se va încheia pe cinci ani, cu o rată anuală de 300 lei. El mărturisește că nu poate oferi mai mult, urmând a mai face cheltuieli și cu mobilierul, fiind totodată conștient că oferta lui este totuși bună, *„față de chiria ce o ia comuna de la bufetul grădinei publice din oraș, care are mobilier, lumină electrică și e vizitat în timpul verii în toate zilele”*. ¹³⁶

Ulterior, el avea să recunoască faptul că susține interesele comerciantului focșănean Anton Polatos, cu care Primăria va trebui să încheie toate actele. Cu toate acestea, tot Napoleon Romanos va conduce afacerea, care se pare că s-a dovedit a fi un eșec. Astfel, la 22 iulie 1899 el cere Primăriei să-i garanteze paza pavilionului prin prezența pădurarului, deoarece el, în calitate de antreprenor, îl părăsește *„....din cauză că nu mai este absolut nici o afacere și fiind nevoit a-l închide până la primăvară, când îl voi deschide din nou.”* ¹³⁷ Doar astfel clădirea și felinarele care-l luminează, conchide el, nu vor fi distruse de răufăcători. ¹³⁸

Pavilionul – cu salon, patru odăi laterale și galerii ¹³⁹ - avea să fie abandonat și în anul următor de către antreprenor, afacerile mergându-i prost; paza acestuia avea să fie asigurată tot de pădurarul din Crâng (*„gărdianul”*). ¹⁴⁰

Pavilionul a avut încă de la început concurență. Astfel, la 1 aprilie 1900, Elisabeta Irimescu din Focșani cerea Primăriei să-i permită să deschidă la Crângul Petrești *„un mic local de birt și vânzare de băuturi spirtoase unde să construiesc o baracă pe spesele*

¹³⁵ *Ibidem*, f. 9 – 14

¹³⁶ *Ibidem*, f. 16 – 20

¹³⁷ *Ibidem*, f. 43

¹³⁸ *Ibidem*

¹³⁹ *Ibidem*, f. 25 – 26

¹⁴⁰ *Ibidem*, dosar nr. 30 / 1900, f. 23 – 24

mele și să plătesc chiria ce mi se va fixa de Dvs.”¹⁴¹ Primăria îi indica drept amplasament Poiana Rotundă, lângă baraca deja existentă a lui N. Lungu. Baraca trebuia să aibă 20 x 10 m. Aici puteau ajunge și trăsurile care staționau în drumeagul aflat în apropiere, direcționat spre sud - vest.¹⁴²

În 1905, antreprenorul pavilionului era H. Steiner care, la 22 aprilie, cerea Primăriei să-i împrumute „...120 scaune și mese din grădina publică și vreo 15 bănci pentru a-mi servi la servirea publicului în Crângul – Petrești ce l-am luat de la comună cu chirie, pe timp de zece zile, obligându-mă de a le înapoia primăriei după timpul vorbit mai sus.”¹⁴³ Primăria avea să-l ajute doar cu 45 scaune și 20 mese.

La 11 februarie 1916, Niculai Spiridon din Focșani dorea să închirieze pavilionul pe o perioadă de cinci ani, cu începere de la 1 aprilie, oferind o chirie anuală de 150 lei, cerând numai ca Primăria să-i asigure gheața pe timp de vară. Din cauza acestei doleanțe, Primăria avea să refuze, afirmând însă: „...consumul de gheață pentru dozele care obișnuit se fac la Crâng nu este așa de mare ca să facă obiectul pretenției de față”.¹⁴⁴

Niculai Spiridon nu renunță la dorința sa și la 10 martie 1916 cere din nou Primăriei să-l lase să se ocupe de exploatarea pavilionului pe timp scurt, punând însă alte condiții: „...să mi se cedeze în mod gratuit pentru vara anului curent, obligându-mă a avea atât în timpul zilei cât și noaptea (!) tot felul de mâncări calde și reci și prăjituri cu prețuri moderate.”¹⁴⁵ În plus, Spiridon dorea ca Ministerul de Finanțe să-i facă o reducere la plata taxei de licență.¹⁴⁶

La rândul său, focșăneanul Ștefan Gheorghiu cere la 16 martie 1916 aceleași Primării să-i închirieze pavilionul tot pe timpul verii, în schimbul a 50 lei. Dorea să construiască în spatele clădirii o mică

¹⁴¹ *Ibidem*, f. 16

¹⁴² *Ibidem*, f. 16 verso

¹⁴³ *Ibidem*, dosar nr. 25 / 1905, f. 53 – 53 verso

¹⁴⁴ *Ibidem*, dosar nr. 16 / 1916, f. 3 – 3 verso

¹⁴⁵ *Ibidem*, f. 4

¹⁴⁶ *Ibidem*

magazie, cu rol de bucătărie, pe care o va demonta și și-o va recupera când se va retrage din afacere.¹⁴⁷

Un alt concurent a fost Constantin N. Vlădescu, oferind Primăriei o chirie anuală de 60 lei, pe timp de cinci ani.¹⁴⁸

Pavilionul – deținut provizoriu de Ioan Spiridon, care, ajutat și de Primărie, a făcut aici toate reparațiile necesare¹⁴⁹ - avea să fie revendicat și de Neculai Spiridon. El promitea ca timp de cinci ani să facă toate reparațiile necesare, oferind 70 lei anual.¹⁵⁰ Asigurând reparațiile, un alt comercian focșănean, C. G. Tomescu dorea să închirieze pavilionul doar pe timp de vară, oferind suma de 200 lei.¹⁵¹ În urma licitației ținute la 1 mai, pavilionul avea să fie încredințat, între 23 aprilie și 23 octombrie 1916, lui Ion T. Spiridon, care se obliga să asigure reparațiile curente, în valoare de 100 lei și să păstreze în bună stare întreg inventarul clădirii.¹⁵² În schimb, Spiridon avea dreptul să vândă mâncăruri diverse, băuturi și produse de cofetărie, de bună calitate și la prețuri modice, aprobate firește de Primărie, care va asigura și aprovizionarea.¹⁵³

Primarul V. Mamigonian îi atrăgea atenția antreprenorului că, pentru a putea comercializa băuturi alcoolice cu începere de la 1 mai - „când publicul focșănean vizitează Crângul și se distrează ca în fiecare an”¹⁵⁴ – avea nevoie de două autorizații, eliberate de Administrația Financiară Putna și de Tribunalul Județean Putna.

În 1925, pentru întreținerea pavilionului, Primăria asigura suma de 100.000 lei.¹⁵⁵

¹⁴⁷ *Ibidem*, f. 7

¹⁴⁸ *Ibidem*, f. 9

¹⁴⁹ *Ibidem*, f. 9 verso

¹⁵⁰ *Ibidem*, f. 11

¹⁵¹ *Ibidem*, f. 10

¹⁵² *Ibidem*, f. 13

¹⁵³ *Ibidem*, f. 18

¹⁵⁴ *Ibidem*, f. 13

¹⁵⁵ **Consiliul Urbei Focșani, Bugetul general de venituri și cheltuieli al comunei urbane Focșani pe exercițiul 1925**, Tipografia „*Cartea Putnei*”, Focșani, 1925, p. 19

Doi ani mai târziu, pavilionul era concurat de bufetul lui Alecu Avram, care a funcționat aici între 23 aprilie și 1 octombrie, Primăria încasând o chirie de 500 lei.¹⁵⁶

În 1928, focșănenii Gh. Botez și Vasile Panaitescu cereau Primăriei concesionarea Pavilionului pe termen de trei ani. Mărturiseau „...că dorim a face, pentru înfrumusețarea parcului o instalațiune care să corespundă unui mod cât mai occidental de satisfacere a vizitatorilor lui.”¹⁵⁷ Deși Primăria nu avea nimic împotriva și Serviciul Tehnic întocmise Proiectul și Devizul, cei doi întreprinzători au renunțat la inițiativa lor.¹⁵⁸

În 1930, Ioniță Drâstaru închiriasse pavilionul din Crâng pe o perioadă de cinci ani, angajându-se să plătească Primăriei o arendă anuală de 12.400 lei. Neînregistrând câștigul așteptat, în 1931 antreprenorul izbutea să înduplece Primăria să-i aplice o reducere de 20% a obligației sale financiare anuale.¹⁵⁹

Tot în acest an, ca urmare a cererilor manifestate de publicul focșănean, Primăria a dispus mutarea din Piața Libertății în Crâng a umbrarului, pavilionul devenind neîncăpător, probabil, în unele zile. Lucrările s-au finalizat în luna decembrie 1931, costând aproape 19.000 lei. Umbrarului aveau să-i fie refăcute atât acoperișul, cât și structura propriu-zisă.¹⁶⁰

În 1933, pavilionul deschis din Crângul Petrești, așezat pe stâlpi de fier și învelit cu tablă, cu o suprafață de 170 mp, era evaluat la 68.000 lei, restul „*instalațiilor mobiliare*”¹⁶¹ de aici având o valoare estimată la 93.320 lei. Situația antreprenorului pavilionului era în continuare extrem de delicată; la 22 martie 1933 mărturisea că ceea ce

¹⁵⁶ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 50 / 1927, f. 16 – 16 verso

¹⁵⁷ *Ibidem*, dosar nr. 51 / 1928, f. 57

¹⁵⁸ *Ibidem*, f. 57 verso

¹⁵⁹ *Ibidem*, dosar nr. 23 / 1931, f. 59

¹⁶⁰ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 32

¹⁶¹ Dimitrie R. Russu, **Patrimoniul public și starea economică a județului Putna în cifre și icoane**, Tipografia „*Cartea Putnei*”, Focșani, 1933, p. 59 – 60; vezi și A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 162 / 1932, p. 34 – 35

a câștigat abia a fost suficient pentru supraviețuirea familiei sale, nefiind în stare să îndeplinească una din obligațiile sale contractuale, legate de construirea unui bufet. Se mulțumea să construiască doar un mic chioșc din scânduri „...cu aspect estetic”.¹⁶² Acesta avea să fie amplasat în incinta pavilionului. Antreprenorul mulțumește pentru aprobarea dată de Primărie, considerând-o un gest de „mare încurajare”¹⁶³ în acele „...timpuri critice”.¹⁶⁴ Resimțind din plin efectele crizei economice care-l duc spre un faliment iminent, Ioniță Drâstaru a cerut din nou și în repetate rânduri reducerea chiriei ce o datora Primăriei, fără succes însă, cu excepția amânării termenului scadent.¹⁶⁵ În speranța că își va recupera măcar o parte din investiții, antreprenorul Drâstaru permite, contra cost, Nataliei Șoimaru să-și deschidă acolo un chioșc. Acesta era „...ca o mică cafenea – bufet, în care să se poată vinde cafea, bomboane, prăjituri și dulciuri.”¹⁶⁶ Natalia Șoimaru se arăta destul de încrezătoare: „Chioșcul va fi frumos împodobit, în stil țărănesc și prin felul consumului va contribui la buna dezvoltare a comerțului în Crângul nostru”.¹⁶⁷

În 1934, Ioniță Drâstaru încearcă din nou să convingă Primăria de justetea cauzei lui, aducând o serie întreagă de argumente, invocate ce-i drept și în anii trecuți: criza financiară, scăderea considerabilă a vânzărilor (cu 75% în 1934), timpul nefavorabil, lipsa clienților, celelalte obligații către Stat, investiții etc. Situația devine insuportabilă, spune el „și sunt chiar expus să rămân fără nici un ban din micul capital.”¹⁶⁸

Cu toate acestea, el nu renunță la afacere; mai mult, atrage atenția Primăriei că la pavilion nu sunt destule bănci¹⁶⁹ obligând-o astfel să rezolve această problemă. În scurt timp s-au instalat aici

¹⁶² *Ibidem*, dosar nr. 18 / 1919, f. 4

¹⁶³ *Ibidem*, f. 5

¹⁶⁴ *Ibidem*

¹⁶⁵ *Ibidem*, dosar nr. 18 / 1933, f. 28; vezi și dosar nr. 44 / 1933, f. 100 – 101

¹⁶⁶ *Ibidem*, dosar nr. 18 / 1933, f. 17

¹⁶⁷ *Ibidem*, f. 17 verso

¹⁶⁸ *Ibidem*, dosar nr. 21 / 1934, f. 1 – 1 verso

¹⁶⁹ *Ibidem*, dosar nr. 75 / 1934, f. 25 – 25 verso

bănci mai vechi și noi, din lemn de mesteacăn.¹⁷⁰ Tot acum, colaborarea dintre antreprenor și Natalia Șoimaru încetează.¹⁷¹

Pavilionul era și mai bine pus în valoare de umbrar (pavilion deschis din lemn, fixat pe 22 piloți de fontă, acoperit cu tablă). În 1936 era evaluat la 60.000 lei.¹⁷² I se mai spunea și „*pavilionul de muzică*”¹⁷³, beneficiind și de o „*platformă pentru dans*”¹⁷⁴, evaluată tot acum la aproape 4.900 lei. Și în acest an pavilionul avea să fie concurat de chioșc, dorit de mai mulți întreprinzători focșăneni și apreciat de vizitatori pentru articolele alimentare vândute aici, inclusiv renumitul și ieftinul vin din zonă.¹⁷⁵

Ocazional, încasările pavilionului erau micșorate și de către vânzătorii ambulanți. Astfel, la 10 mai 1937, focșăneanul Neculai G. Anastasiu a comercializat în Crâng înghețată, cornuri, caramele și limonadă, plătind Primăriei o taxă de 35 lei.¹⁷⁶

Documentele epocii relevă existența la Crângul Petrești a unor bufete separate de pavilionul realizat de Primăria focșăneană, toate fiind rodul unor inițiative particulare.

Astfel, la 16 aprilie 1923, comerciantul focșănean Ștefan Gheorghiu cerea să arendeze un loc în Crâng, până la 30 septembrie, mărturisind: „...*voesc să construiesc o barată de scânduri ce să servească ca bufet unde să vânz băuturi spirtoase, mâncăruri și orice aperitiv, prăjituri, bomboane etc. Pentru care ofer suma de 100 lei și cu rugămintă să mi se dea voie a ridica ori și ce construcție voi face în acest timp.*”¹⁷⁷ El atrăgea atenția Primăriei că are nevoie urgentă de obținerea brevetului necesar vânzării băuturilor alcoolice en detail, „*căci anul trecut am achitat suma arende, dar nu m-am folosit din cauză că n-am putut obține brevetul la timp.*”¹⁷⁸

¹⁷⁰ *Ibidem*, f. 34 – 34 verso, 39

¹⁷¹ *Ibidem*, f. 43 – 43 verso

¹⁷² *Ibidem*, dosar nr. 195 / 1936, f. 11 verso – 12

¹⁷³ *Ibidem*, dosar nr. 184 / 1940, f. 7

¹⁷⁴ *Ibidem*, dosar nr. 195 / 1936, f. 11 verso – 12

¹⁷⁵ *Ibidem*, dosar nr. 24 / 1936, f. 1 – 1 verso, 3

¹⁷⁶ *Ibidem*, dosar nr. 64 / 1937, f. 2

¹⁷⁷ *Ibidem*, dosar nr. 40 / 1923, f. 19

¹⁷⁸ *Ibidem*, f. 19 verso

Cerându-i-se opinia, Serviciul Tehnic considera că se putea accepta cererea lui Gheorghiu, cu condiția ca acesta să admită ca „și alți amatori a se stabili în același scop la Crâng.”¹⁷⁹ În cazul în care nu va admite concurența, i se vor impune prețuri maxime pentru a nu specula clienții. În final, Primăria focșăneană va încasa de la acest întreprinzător o sumă mult mai mare decât cea stabilită inițial (300 lei). Un motiv pentru acest deznodământ îl constituie și statutul zonei de agrement Crângul Petrești. Aflat în marginea orașului, aici era „...singurul loc de preumblare a orășenilor, considerându-se stațiune climaterică.”¹⁸⁰ Până la urmă, solicitantul avea să obțină brevetul necesar din partea Ministerului de Finanțe, pentru perioada 3 mai – 30 septembrie 1923, în baza bunelor referințe făcute de Primărie.¹⁸¹

Pentru moment, aceasta nu mai era nevoită să construiască aici un bufet, ce trebuia închiriat prin licitație publică și pe bază de caiet de sarcini.¹⁸² Și totuși, Primăria dorea să investească 22.000 lei „pentru construirea panourilor din lemn de brad, pentru închiderea unei porțiuni din pavilionul care se află în Crângul Petrești și care să servească pentru bufet”.¹⁸³

Pavilionul avea să fie doar acoperit¹⁸⁴, aici instalându-și bufete mai mulți întreprinzători, cu ocazia zilei de 10 Mai. Aceștia au servit vizitatorilor diferite articole alimentare și băuturi răcoritoare, unii dintre ei fiind scutiți de Primărie de plata taxei cuvenite.¹⁸⁵ În schimb, Primăria manifesta severitate în ceea ce privește respectarea normelor de igienă de către întreprinzători.¹⁸⁶

Motivul pentru care Primăria nu a construit un bufet de sine stătător este, de fapt, cel clasic – rentabilitatea: „...întrucât nefiind un număr mare de vizitatori, orice antreprenor are riscuri mari, în caz

¹⁷⁹ *Ibidem*

¹⁸⁰ *Ibidem*, f. 20

¹⁸¹ *Ibidem*

¹⁸² *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 4

¹⁸³ *Ibidem*, f. 122

¹⁸⁴ *Ibidem*, f. 120

¹⁸⁵ *Ibidem*, f. 34 – 34 verso, 65

¹⁸⁶ *Ibidem*, f. 75

*când din lipsă de consumatori nu poate vinde alimentele supuse alterării, dacă rămân neconsumate”.*¹⁸⁷

Asigurând o concurență loială pavilionului, Primăria închiria în 1938 pe o perioadă de trei ani un loc sub umbrarul din Crâng. Aici urma să se construiască un bufet, exploatat conform unor prevederi contractuale similare pavilionului.¹⁸⁸

Astfel, antreprenorul bufetului - care-l și construia - lucra aici pe timp de vară, între 1 mai - 1 octombrie, vânzând alimente și băuturi, altă activitate desfășurată aici fiind interzisă. Pentru orice prejudiciu adus plantațiilor și copacilor, antreprenorul trebuia să scoată bani din buzunar. Subînchirierea (subarendarea) bufetului era interzisă. Acesta trebuia construit după planul Serviciului Tehnic, rămânând în proprietatea Primăriei după expirarea contractului. Chiriașul mai era dator să construiască și o ghețarie, în care să încapă cel puțin 80 care de gheață după Planul întocmit de Primărie. Ghețaria – care trebuia să funcționeze în permanență – urma de asemenea să devină proprietatea aceleiași instituții. Nu erau tolerate neplata la timp a chiriei¹⁸⁹ și nerespectarea prețurilor fixate de Primărie.¹⁹⁰

Aceste condiții au fost considerate mult prea severe de către comercianții focșăneni, care nu s-au prezentat la nici una din licitațiile organizate de Primărie.¹⁹¹

Concomitent, se renovează atât pavilionul, cât și umbrarul și piațeta din Crâng. Pentru toate acestea, Primăria focșăneană a cheltuit aproape 8.000 lei.¹⁹²

Doi ani mai târziu, exploatarea bufetului de către Primăria Focșani avea să întâmpine din nou mari greutăți, din cauza inconsecvenței manifestate de antreprenorul M. Nicolau.¹⁹³ Funcționa

¹⁸⁷ *Ibidem*, f. 4

¹⁸⁸ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1938, f. 1 – 3

¹⁸⁹ *Ibidem*, f. 3 – 3 verso

¹⁹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 157 / 1938, f. 9 – 11

¹⁹¹ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1938, f. 5, 22

¹⁹² *Ibidem*, dosar nr. 157 / 1938, f. 3 – 4

¹⁹³ *Ibidem*, dosar nr. 164 / 1940, f. 9 – 10

însă pavilionul ¹⁹⁴, deservit în continuare de umbrarul în suprafață de 170 m². ¹⁹⁵

O altă necesitate firească a parcului Crângul Petrești a constituit-o, încă de la început, asigurarea apei potabile. În septembrie 1895, Serviciul Tehnic sugera Primăriei achiziționarea unui „*motor cu fântână de pământ*” ¹⁹⁶, în vederea captării izvorului. Acționat de forța eoliană, acesta era produs, la prețuri convenabile, de firma vieneză a lui Iosef Friedlander. Motorul trebuia să trimită apa captată prin tuburi la fântâna ce se va face în Crâng și la micul bazin proiectat tot acolo. ¹⁹⁷ Primăria urma să facă o investiție de 7.800 lei (motor, castel de apă, fântână, conductă, cișmea și bazin), asigurând însă Crângul Petrești cu un debit de 20 hl / oră, respectiv 300 hl pe durata a 15 ore pe zi. ¹⁹⁸

Consiliul Comunal a fost mai mult ca sigur surprins de ideea propusă - mai exact de costuri. De-abia peste trei ani, în 1898 s-a hotărât alocarea sumei mult mai modeste de 475 lei pentru realizarea unui puț. ¹⁹⁹ Lucrările s-au terminat la 20 mai 1898, puțul având o adâncime de 14m și o lărgime de 1,20 x 1,20 m. ²⁰⁰

Acesta avea să fie utilizat peste trei decenii. Documentele semnalează de-abia în 1932 intenția Primăriei de a construi un puț în Crâng, fiind „*strict necesar pentru alimentarea cu apă de băut a vizitatorilor acestei păduri, care este un loc de recreație atât a cetățenilor acestui oraș cât și a celor din satele din apropiere*”. ²⁰¹ Puțul a fost executat de I. C. Bălan din Golești, care a forat 14 m, asigurând un diametru de 1m. Tuburile din beton au fost furnizate de Primărie. Partea exterioară (de la suprafața puțului) trebuia prevăzută cu ornamente. Principalele lucrări erau gata la 16 august 1932,

¹⁹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 101 / 1940, f. 6

¹⁹⁵ *Ibidem*, dosar nr. 184 / 1940, f. 8

¹⁹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 57 / 1895, f. 47

¹⁹⁷ *Ibidem*

¹⁹⁸ *Ibidem*, f. 47 verso

¹⁹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 33 / 1898, f. 14

²⁰⁰ *Ibidem*, f. 18 – 20

²⁰¹ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1932, f. 14 – 14 verso

ultimele retușuri făcându-se la 23 noiembrie 1932. Investiția se ridică la circa 4.000 lei.²⁰²

În luna mai a anului următor, curățarea acestui puț de mâl, crengi și frunze, inclusiv primenirea apei aveau să se desfășoare pe durata unei întregi săptămâni. Pentru toate aceste lucrări, Primăria avea să aloce suma de 1.000 lei.²⁰³

În aprilie 1934, Primăria dorea să investească circa 1.398 lei în același obiectiv.²⁰⁴ Și aceasta deoarece puțul trebuia adâncit în vederea măririi debitului. Pentru ca apa să fie scoasă în cantitate mai mare într-un timp mai scurt, aici avea să se instaleze o pompă. Puțul trebuia protejat de capac și de acoperiș deopotrivă. Având pavaj de jur - împrejurul său, puțul era protejat și de stratul de savură ce-l înconjura, în vederea stopării infiltrațiilor.²⁰⁵ În noile condiții, curățenia căilor de acces în Crâng se putea face fără a se mai stârni nori de praf, cum se întâmpla de obicei.²⁰⁶

Planificat din 1936, chioșcul vopsit și șindrilit al puțului din Crângul Petrești avea să fie gata în februarie 1938 (dimensiuni 4x3 m).²⁰⁷

În vara anului 1937, puțul din Crângul Petrești avea să fie curățat și adâncit cu doi metri, asigurând cantitatea de apă necesară vizitatorilor, asigurându-i-se acesteia și calitatea necesară. În acest scop, Primăria a cheltuit 3.800 lei²⁰⁸, cărora li se adaugă alți 450 lei pentru turnarea trotuarului din beton, care înconjura puțul.²⁰⁹

În 1940, puțul din Crângul Petrești, aflat în bună stare de utilizare²¹⁰, cu o adâncime de 15 m, avea o valoare estimată la 25.000 lei.²¹¹

²⁰² *Ibidem*, f. 169 – 171

²⁰³ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1933, f. 77 – 79

²⁰⁴ *Ibidem*, dosar nr. 75 / 1934, f. 41

²⁰⁵ *Ibidem*, f. 35

²⁰⁶ *Ibidem*, f. 38

²⁰⁷ *Ibidem*, dosar nr. 157 / 1938, f. 1 – 2

²⁰⁸ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 37, 194 – 194 verso

²⁰⁹ *Ibidem*, f. 104

²¹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1940, f. 145 – 149

²¹¹ *Ibidem*, dosar nr. 101 / 1940, f. 6

Peste numai șase ani, din motive neprecizate, aici trebuiau făcute din nou investiții, deoarece fântâna - dărmată și astupată - avea o apă atât de amară, încât nici vitele nu o puteau bea.²¹²

Referitor la toalete, documentele semnalează de-abia în 1938 intenția Primăriei de a investi aproximativ 3.200 lei într-un asemenea scop. De-abia din anul următor aici au existat două toalete (ambele cu câte două compartimente și un paravan), realizate din lemn de brad, costul total fiind de 11.000 lei.²¹³

Este de la sine înțeles că o asemenea zonă de agrement trebuia iluminată. Una din primele inițiative semnalate de documente în acest sens datează din 15 aprilie 1899, când inspectorul Poliției Comunale raporta Primăriei că se vor instala 42 felinare pe șoseaua care traversează Crângul Petrești și în fața pavilionului. Erau deja fixați țărșii, „*cei mai buni dintre acei vechi, scoși de prin oraș*”,²¹⁴ urmând a se monta și felinarele. Acestea aveau să fie furnizate și montate de tinichigiul Michel Brenner pe scaune din fier, fiind dotate cu încuietori și geamuri.²¹⁵ De-abia după aceea urma vopsirea stâlpilor de felinare.²¹⁶

În decembrie 1912, mai mulți stâlpi de felinare au fost furați din Crângul Petrești, atât din șosea, cât și din fața bufetului. Autoritățile locale au fost nevoite să facă apel la Compania de Jandarmi Putna, în vederea prinderii răufăcătorilor.²¹⁷

În 1934, șeful Serviciului Tehnic sfătuia Primăria focșăneană să introducă iluminatul electric la Crângul Petrești: „*suntem de părere să se procure un motor stabil de circa 10 H.P., care să funcționeze cu benzină grea și care să fie legat prin transmisiune pe curea cu un generator de 110 volți, aflător în depozitul uzinei. Un asemenea motor s-ar găsi de ocazie la atelierele Ghițău din localitate. S-ar mai adăuga cabina grupului generator din paianță, instalarea motorului*

²¹² *Ibidem*, dosar nr. 79 / 1946, f. 13

²¹³ *Ibidem*, dosar nr. 157 / 1938, f. 13 – 14, 35

²¹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1899, f. 23

²¹⁵ *Ibidem*

²¹⁶ *Ibidem*, f. 29

²¹⁷ *Ibidem*, f. 69

cu accesorii, cu bazin de apă, rețeaua de distribuție și becuri”.²¹⁸ Toate acestea însemnau însă un efort financiar de 73.000 lei. Din nou inițiativa a fost respinsă, firește din rațiuni financiare.²¹⁹

În luna mai 1934, autoritățile locale s-au decis însă să investească 41.010 lei în vederea achiziționării materialelor necesare instalației electrice care să ilumineze Crângul. Manopera urma să fie asigurată de angajații Serviciului Tehnic, materialele care nu erau menționate în Deviz urmând a fi luate din magazia comunei. Marea majoritate a componentelor urmau să fie achiziționate din Capitală.²²⁰

Doi ani mai târziu, obiectivul era încă în lucru.²²¹

În 1937, la mijlocul lunii mai, președintele Comisiei Interimare a Orașului Focșani, Al. N. Leon, anunța Ministerul de Finanțe că a instalat în Crâng o uzină electrică mobilă, cu motor de 20 H.P., care funcționează cu benzină grea denaturată și ulei special, Vega nr. 14. Lunar, uzina electrică consuma o tonă de combustibil.²²²

În scurt timp, Primăria avea să achiziționeze un radiator de automobil marca Fiat 507²²³, 20 armături pentru exterior 200 W cu glob opal și dulii Edison, din București, tot pentru uzină.²²⁴

În luna august 1937 – când dinamul trebuia deja reparat²²⁵ s-a stabilit programul de iluminat în Crâng – sâmbătă, duminică și de sărbători.²²⁶ Efortul financiar făcut de Primăria orașului Focșani pentru iluminatul acestei zone de agrement a fost destul de însemnat – 371.390 lei.²²⁷

²¹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 75 / 1934, f. 37

²¹⁹ *Ibidem*

²²⁰ *Ibidem*, f. 52

²²¹ **Primăria Orașului Focșani, Bugetul general al administrației comunale pe anul financiar 1936 - 1937**, Tipografia Lupașcu S-sori, Bârlad, p. 78

²²² A.N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 45 / 1937, f. 76, 78

²²³ *Ibidem*, f. 181

²²⁴ *Ibidem*, f. 156, 178, 189 – 190

²²⁵ *Ibidem*, f. 220

²²⁶ *Ibidem*, f. 223

²²⁷ *Ibidem*, f. 40

Nu putem vorbi de zona de agrement Crângul Petrești fără a ne opri atenția și asupra forțelor de ordine care vegheau la conservarea acesteia. Așadar, primele mențiuni documentare referitoare la cei doi paznici din Crâng datează din 1895, când aflăm că, în schimbul simbriei anuale de 200 lei fiecare, pădurarii aveau o serie de obligații față de organele silvice și de administrație locală. Una din ele viza redactarea rapoartelor lunare asupra stării pădurii, ei păzind atât partea Comunei Urbane Focșani, cât și pe cea rămasă Statului, ferind-o de orice stricăciuni provocate de mână omenească. Pentru aceasta, cei doi pădurari – dotați de Stat cu uniforme și arme – erau controlați atât de inspectorul Poliției Comunale, cât și de agenții silvici superiori.

Până la împărțirea pădurii Crângul Petrești între Stat și orașul Focșani, ei beneficiau de câte trei ha de teren arabil „*de pe moșia locală*”.²²⁸

Un an mai târziu, ei purtau titulatura de „*Guardienii Pădurii Statului Crângul – Petrești și ai Comunii Urbei Focșani*”.²²⁹ La angajare, ei depuneau la Tribunalul Putna „*jurământul cerut de legea silvică*”.²³⁰

Sursele vremii semnalează și cazuri în care autoritățile locale erau nemulțumite de prestația unor pădurari. Bunăoară, în mai 1896, Primăria focșăneană informa Ministerul Domeniilor că unul din pădurari „*este bătrân și nu știe carte, apoi nu se găsește mai niciodată la postul lui, încât din lipsa de priveghere a pădurarilor s-au dat loc la ruperi de copaci din pădure în ziua de 1 mai, când au fost acolo mai multă lume în oraș pentru petrecere*”.²³¹ Ministerul era rugat să-l schimbe pe acesta din funcție, numind un om tânăr în locul lui, de loc din Jorăști. Acesta „*prezintă toate garanțiile fiindcă știe carte, a servit în armată și este cu bune purtări*”.²³²

Dorind să aibă deplin control asupra pădurarilor și să înlăture orice ingerință a organelor silvice în zonă, în iulie 1896, Primăria

²²⁸ *Ibidem*, dosar nr. 57 / 1895, f. 7 – 8; vezi și dosar nr. 32 / 1896, f. 21

²²⁹ *Ibidem*, f. 1

²³⁰ *Ibidem*, f. 9

²³¹ *Ibidem*, f. 16

²³² *Ibidem*, f. 16 verso

focșăneană înainta o Adresă Ministerului Domeniilor, în care se spunea: „*ambii pădurari ar trebui scoși de sub autoritatea agentului silvic respectiv și lăsați numai sub atârănarea comunei, care-i și plătește.*” ²³³ Se impunea „...*a înceta amestecul agenților silvici asupra pădurarilor, rămânând comuna răspunzătoare către Stat pentru orice delict silvice s-ar comite în restul pădurii aparținând proprietății statului.*” ²³⁴

În replică, amintitul Minister opina că, într-adevăr, Primăria din Focșani răspunde de paza pădurii și de plata pădurarilor. Însă, în ceea ce privește pădurea comunală, aceasta se supune regimului silvic, impus de Codul Silvic. Deși pădurarii angajați de Primărie sunt agenți silvici și fac poliție silvică, ei se supun controlului inspectorilor silvici. Aceștia, în caz de neprofesionalism dovedit, pot întocmi acte în vederea trimerii în instanță a pădurarilor comunali. ²³⁵

Cu începere din luna octombrie 1896, Ministerul avea să decidă, din cauza divergenței de opinii, ca unul din pădurari să răspundă de pădurea Statului și hotarul moșiei Statului aferentă acesteia, iar celălalt „...*rămâne precum a fost, ca guardian exclusiv a părții de pădure cedată comunei.*” ²³⁶

În martie 1897, autoritățile silvice locale uzurpau pădurarului care avea grijă de pădurea orașului dreptul de folosință asupra celor trei ha de pământ arabil. Vizibil iritată, Primăria focșăneană informa Ministerul Domeniilor că șeful Ocolului Silvic Mera – Schit este făptașul acestei samavolnicii. El a dispus arendarea suprafeței de teren folosită de pădurarul care face acum serviciu în pădurea comunală. Beneficiar este tocmai colegul său, care păzește pădurea Statului. Tratatamentul acesta inegal reprezintă o nedreptate strigătoare la cer, căci munca celor doi este egală. ²³⁷ Mai mult, atunci când colegul său este delegat în alte zone de organele silvice, pădurarul plătit de oraș raspunde de întreaga pădure Crângul Petrești. Conflictul dintre

²³³ *Ibidem*, f. 13

²³⁴ *Ibidem*, f. 13 verso

²³⁵ *Ibidem*, f. 15 – 15 verso

²³⁶ *Ibidem*, f. 23

²³⁷ *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1897, f. 4 – 4 verso

Primărie și Minister avea să reizbucnească în 1900, ca urmare a protestului pădurarului angajat de administrația locală, Neculai I. Sava. El mărturisește că de trei ani nu i se dă voie să folosească acel pământ, care reprezenta un real ajutor pentru el și familie, ținând cont de micul salariu pe care-l primea.²³⁸ Primăria focșăneană considera că este nedrept ca cei doi pădurari, plătiți din bugetul urbei, să nu aibă aceleași drepturi, ci numai aceleași îndatoriri. Mai mult, tratamentul inegal datează nu din 1895, de la împărțirea pădurii, ci din 1897.²³⁹ De altfel, văzând că după atâția ani organele locale nu-i pot susține cauza, Sava demisionează din funcție, motivând că în aceste condiții este imposibil a garanta supraviețuirea familiei.²⁴⁰ Exista încă un inconvenient: pădurarul Statului se putea deplasa acasă, văzându-și astfel de treburile gospodăriei; celălalt, care avea grijă de pădurea orașului, era obligat să stea în permanență în Crângul Petrești, în casa asigurată de administrația locală. Era în aceste condiții indicat – susținea în 1901 grădinarul orașului – ca acest pădurar să fie remunerat la fel ca și colegul său – adică dublu – și să aibă și el trei ha de pământ arabil, pentru nevoile familiei. Doar astfel Primăria Focșani ar fi găsit un pădurar destoinic, cointeresându-l.²⁴¹ Proteste în acest sens au fost și în 1920, mai ales că acum pădurarul Statului mai avea două avantaje: putea duce la pășunat maximum cinci vite și avea asigurată lemnul de foc necesar (doi stânjani pe an).²⁴² În schimb, documentele semnaleză că pădurarului angajat de Primărie, dreptul la lemnele de foc i-a fost recunoscut mult mai târziu, în anii 1929 – 1930. Atunci el a primit șapte m^{steri} (lemn strâmb și uscat).²⁴³ Ajutorul acesta, în ciuda oricăror posibile aparențe, era foarte important pentru el; iată, în acest sens, ce se spunea în cererea adresată Primăriei în 1932 de către pădurarul Radu Paraschiv, pentru zece copaci uscați din Crâng: „....spre a-mi servi la încălzit în timpul ernei,

²³⁸ *Ibidem*, dosar nr. 30 / 1900, f. 3

²³⁹ *Ibidem*, f. 4 – 4 verso

²⁴⁰ *Ibidem*, f. 14

²⁴¹ *Ibidem*, dosar nr. 24 / 1901, f. 4 – 4 verso

²⁴² *Ibidem*, dosar nr. 47 / 1920, f. 33 – 33 verso, 44 – 44 verso

²⁴³ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 105 – 106

*având în vedere că în fiecare an mi s-a aprobat aceasta, pe motivul că sunt sărac, iar din micul salariu ce primesc ca pădurar, de-abia pot face față cheltuielilor zilnice necesare cu întreținerea.”*²⁴⁴

În 1934, pădurarul, deși menționa că în anii trecuți a primit opt mc de lemne, mărturisea că s-ar fi mulțumit și cu 5 – 6 m și cu două grămezi de crengi uscate. Și aceasta deoarece e „...lipsit de orice mijloace, iar salariul e mic și nu poate face față cheltuielilor unei familii grele cu 4 copii.”²⁴⁵

Statutul diferit al celor doi pădurari, interferența salarială și de autoritate tutelară manifestată atât de Primărie cât și de organele silvice locale, avea să creeze probleme Statului în 1948. Astfel, dacă până atunci pădurarul Statului era remunerat atât de Primărie, cât și de Ministerul Domeniilor, noul regim nu putea accepta o astfel de situație, motivându-se cumulul de funcții. Cu alte cuvinte, s-a stabilit ca pădurarul Statului să fie remunerat de Ocolul Silvic Focșani, iar cel angajat de Primărie, de către aceasta din urmă. În schimb, el era în continuare dator să supravegheze în permanență și pădurea Crângul Petrești rămasă în proprietatea Statului.²⁴⁶

În 1898 era în lucru casa pădurarului din Crâng, folosită și de lucrătorii responsabili cu amenajarea pădurii. În aceste condiții, paza întregii păduri, a pavilionului și bufetului urma să fie mult facilitată. Imobilul avea trei camere, antret, galerie și chiler (dimensiuni 11,60 x 9 m), fiind dotat cu ghețarie, zamnic²⁴⁷ și toaletă.²⁴⁸ Casa – cu temelie de piatră, schelet și pereți din lemn avea două sobe, dintre care una cu plită.²⁴⁹ Mâna de lucru a fost asigurată de angajații Primăriei, iar lemnăria – din pădurea din Crâng. La finele lunii octombrie 1898,

²⁴⁴ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1932, f. 135

²⁴⁵ *Ibidem*, dosar nr. 57 / 1934, f. 120

²⁴⁶ *Ibidem*, dosar nr. 76 / 1948, f. 2, 7

²⁴⁷ **zamnic, zămnic, zemnic** = pivniță unde se păstrează zarzavaturile pentru iarnă

²⁴⁸ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 33 / 1898, f. 28 – 28 verso

²⁴⁹ *Ibidem*, f. 3

pădurarul era deja angajat acolo. Investiția făcută de Primărie a fost de 2.009,75 lei.²⁵⁰

În 1899 s-a realizat și gardul, în aceleași condiții, costul fiind de 115 lei.²⁵¹

Un an mai târziu, grădinarul orașului, Petru Herman, propunea ca la această casă să aibă acces și pădurarul Statului, în vederea îndeplinirii unui mai bun serviciu de pază a întregii păduri Crângul Petrești.²⁵²

Din păcate, nu întotdeauna pădurarii orașului și-au făcut datoria, invidioși cu siguranță pe salariul dublu și avantajele colegilor care răspundeau de pădurea Statului. În 1929, unul dintre ei, din Petrești, este reclamat de consătenii săi, 40 la număr. Aflăm astfel că angajatul Primăriei „...face tot felul de afaceri cu lemnul din pădure. Numitul distruge pădurea într-un chip sălbatic, aducându-și în curte mari cantități de lemne (acum are vreo două vagoane). Toată iarna și în prezent chiar vinde lemne din pădure, în cantități mari, speculând chiar pe unii din consătenii lui, pe timpul iernei, făcându-și prin acest mod nepermis de lege bune afaceri. Deși este oprit, după lege, totuși lasă libere oile și vitele, nu numai ale sale, ci și pe ale tuturor rubedeniilor sale, așa că prin toleranță față de ai lui, aduce însemnate pagube plantațiunilor pădurii, numitul nici nu știe carte, neștiind nici a iscăli, iar constatările care le face asupra pădurii le face acasă – când este aproape veșnic beat – fără a avea indicii sigure, ci luându-se după reclamațiile alor săi din sat, care-i tolerează mereu a lua lemne sănătoase din pădure și a da vitele să pască. Înainte de Paști, de Sărbători și chiar acum pădurea este plină de vite.

Cum numitul a distrus și distruge mereu pădurea, tăind gârnețe groase, scoțându-le din rădăcini și face atâtea afaceri și cum prin acestea se aduc pagube destul de mari, oprind dezvoltarea pădurii și, deci prejudiciază interesele comunei, se cere efectuarea unei anchete și pedepsirea vinovatului.”²⁵³ Verificările făcute de Serviciul Tehnic

²⁵⁰ Ibidem, f. 28 – 28 verso

²⁵¹ Ibidem, dosar nr. 31 / 1899, f. 34

²⁵² Ibidem, dosar nr. 30 / 1900, f. 21 – 21 verso

²⁵³ Ibidem, dosar nr. 61 / 1929, f. 40 – 41 verso

nu au putut duce la culpabilizarea pădurarului, din lipsă de probe. Pe de o parte, este posibil ca măcar o parte din cele afirmate în reclamație să fie adevărate și să avem astfel de-a face cu un abuz în serviciu. Pe de altă parte, s-ar părea că satul a vrut să se răzbune pe el, deoarece „...se poartă rău cu oamenii, dându-i în judecată când le găsește vitele prin pădure”,²⁵⁴ după cum afirmase un martor. Alte anchete însă au dovedit clar neprofesionalismul pădurarilor. Așa s-a întâmplat, de pildă, în mai 1934, când Primăria trimitea Serviciului Tehnic din subordine următoarea Adresă: „Cu ocazia inspecției făcute în parcul Crâng am observat o completă indolență din partea pădurarului, salariat al comunei.

*Rog dispuneți ca să se facă o completă curățenie în locurile unde are staționat căruțele și au avut loc petrecerile familiale, adunându-se toate resturile de alimente și hârtiile provenite de la ambalaje. Toate aceste resturi să fie distruse la foc. Paza grădiniței din dreapta rondului să fie de asemenea în grija pădurarului, care trebuie făcut responsabil de orice stricăciune; altminteri sacrificiile bănești făcute de primărie sunt zadarnice, iar postul de pădurar o sinecură”.*²⁵⁵

Într-adevăr, responsabilitatea pădurarului era foarte mare; pe lângă pădure, pavilionul cu bufet, bufetul de sub umbrar (pavilionul deschis), chioșcuri, puțul pavilionului, casa pădurarului și adăpostul grădinarului, instalația de iluminat, platforma de dans etc., el mai avea în grijă și bașca pentru ghețarie (evaluată în 1936 la 2.000 lei), acoperită cu ciocani și stuf²⁵⁶, reparată și aprovizionată periodic de Primărie²⁵⁷, panourile avertizoare (320 lei), 10 mese brad (600 lei), 60 scaune de fag (2.100 lei), 10 plafoniere (1.000 lei), două stropitori (130 lei), două găleți (150 lei), 20m lanț pentru găleți (1.168 lei). Altfel spus, în fiecare zi pădurarul răspundea pentru o gestiune evaluată

²⁵⁴ Ibidem, dosar nr. 75 / 1934, f. 47

²⁵⁵ Ibidem

²⁵⁶ Ibidem, dosar nr. 195 / 1936, f. 11 verso – 12

²⁵⁷ Ibidem, dosar nr. 41 / 1911, f. 7

în 1936 la 103.328 lei ²⁵⁸, tot atunci pădurea Crângul Petrești, partea orașului Focșani fiind estimată la 1.800.000 lei. ²⁵⁹

De-a lungul timpului, pădurea Crângul Petrești avea să aibă de suferit din cauza tăierilor ilegale, de pe urma focului, a pășunatului ilegal și a distrugerilor făcute fie în timp de pace de populația din zonă, fie în timp de război de către trupele germane și rusești.

Destul de frecvente au fost cazurile în care pădurea din Crâng a căzut pradă silniciilor comise de diverși tăietori clandestini. În decembrie 1919, pădurarul Marin Nistor raporta autorităților locale un fapt inadmisibil: „....soldații din postul regional de la grădina de zarzavat a Diviziei a 6-a Infanterie, situată lângă Orfelinat, bariera Mărășești, devastează noaptea pădurea Crângul – Petrești, tăind copaci și luând lemne cu căruțele, fapt care s-a petrecut și chiar astă-noapte 18 / 19 curent, luându-se lemne din crâng de un grup de opt soldați cu două căruțe, una cu cai și alta cu boi.” ²⁶⁰ Se cerea curmarea acestei situații extrem de jenante față de una din instituțiile – pilon ale societății – Armata.

Ancheta întreprinsă în regim de urgență de către inspectorii comunali, în colaborare cu Comenduirea Pieței, a dus la descoperirea lemnelor, ascunse la Depozitul Regional de lângă Orfelinat și a celor doi făptași ²⁶¹, care aveau să fie deferiți Curții Marțiale. ²⁶²

În ianuarie 1921, Primăria Orașului Focșani atrăgea atenția Prefecturii că mai mulți locuitori din Petrești și Jorăști taie copacii aflați în imediata apropiere a aleii ce însoțește șoseaua Focșani – Crâng. „Această faptă a lor, pe lângă paguba care o produce comunei, contribuie și la desființarea aleii făcută cu un scop de a lega orașul cu Crângul Petrești, loc de distracție publică și la înfrumusețarea zisei șosele. Din modul cum s-a făcut tăierea arborilor groși și în număr mare, rezultă că organele de control a satelor sunt

²⁵⁸ *Ibidem*, dosar nr. 195 / 1936, f. 11 verso – 12

²⁵⁹ *Ibidem*, dosar nr. 152 / 1934, f. 208

²⁶⁰ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1919, f. 57

²⁶¹ *Ibidem*, f. 59

²⁶² *Ibidem*, f. 61

*nepăsătoare de abaterile săvârșite de săteni.”*²⁶³ Se cerea „...să binevoiți a da ordine celor în drept de a împiedica în viitor aceste distrugerii, cum și cele provocate de caprele și alte turme de vite de pe câmp, care rod arborii tineri, producând uscarea lor.”²⁶⁴

În 1923, pădurarul N. Vișan semnala Primăriei că „în nenumărate rânduri răii făcători, cum și locuitorii satelor mărginașe devastează pădurea”.²⁶⁵ La insistența Primăriei, Divizia a 6-a (de Armament și Muniții) va încuviința ca acesta să poarte armă de vânătoare, pentru a domoli relele purtări ale celor certați cu legea.²⁶⁶

În aprilie 1899, pădurarul din Crâng raporta că a văzut cum ardea frunzișul în pădure, pe o suprafață de două prăjini, aflată nu departe de șoseaua Focșani – Tecuci; „iar de cine s-a dat focul, nu s-a putut constata până în prezent, imediat am stins focul pentru ca să nu se întindă mai departe”,²⁶⁷ conchide pădurarul.

Un alt exemplu îl constituie incidentul din 1946, când, la finele lunii martie, câțiva elevi de la Școala Tehnică Industrială, veniți să se plimbe, au aprins frunzișul uscat în mai multe locuri. Deși s-a extins rapid, focul a putut fi stins cu ajutorul unui grup de elevi aflați în zonă și al unor locuitori din Petrești.²⁶⁸

La rândul său, pășunatul – interzis prin lege – a constituit un factor de distrugere a pădurii. În dese rânduri, dovedind ignoranță și rea voință, locuitorii din Jorăști, Vânători și Petrești și-au lăsat vitele să pască în pădure.²⁶⁹ Au fost totuși cazuri în care li s-a permis ciobanilor să ierneze aici cu turmele de oi, pentru o perioadă scurtă de timp și fără a produce pagube. Pentru populația din zonă, accesul oilor era permis în pădure numai vara și doar în anumite sectoare.²⁷⁰

²⁶³ *Ibidem*, dosar nr. 46 / 1921, f. 1

²⁶⁴ *Ibidem*

²⁶⁵ *Ibidem*, dosar nr. 40 / 1923, f. 114

²⁶⁶ *Ibidem*, f. 115

²⁶⁷ *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1899, f. 24

²⁶⁸ *Ibidem*, dosar nr. 79 / 1946, f. 15 – 16

²⁶⁹ *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1899, f. 32

²⁷⁰ *Ibidem*, dosar nr. 30 / 1900, f. 9 – 9 verso

Alteori, pășunatul interzis - cu vitele și caprele, practicat atât ziua, cât și noaptea²⁷¹ - era prilej de a sparge bufetul din incinta pavilionului, făcându-se astfel și mai multe pagube.²⁷²

Teama de posibilele distrugerii provocate pădurii a făcut ca în dese rânduri, autoritățile focșănene să interzică chiar și pășunatul oilor în zona respectivă.²⁷³ Regula interzicerii vitelor în pădure s-a respectat strict, chiar și pentru cei care prestau servicii în Crâng, așa cum a fost, de pildă, cazul antreprenorului bufetului.²⁷⁴

Atunci când nu au fost pagube provocate de foc și de animale, le-a făcut cu bună știință omul, pădurea din Crâng nefăcând, din păcate, excepție. Așa s-a întâmplat, de exemplu, în 1900, când primarul urbei Focșani, D. F. Caian, se vedea silit să informeze Poliția Comunală în legătură cu manifestările sub orice critică dovedite de elevii focșăneni, cu prilejul vizitei lor în Crâng: „*elevii liceului «Unirea» vizitează adeseori pădurea Crângul - Petrești și după spusa pădurarului fac multe neorânduiri, jupoaie și gravează numele cu cuțitul în copaci și chiar rup copacii cei mici și fiind observați nu ascultă de pădurar*”.²⁷⁵ La rândul său, directorul Liceului, profesorul Constantin Calmuschi a cerut organelor de poliție și silvice să sesizeze orice abateri similare pe viitor, pentru ca vinovaților să li se aplice pedeapsa maximă cuvenită în astfel de cazuri.²⁷⁶

În 1909 au fost provocate daune la pavilion, suportate de pădurar, care nu a putut decât să constate lipsurile cauzate de indivizi necunoscuți. Ancheta făcută de jandarmi nu a avut rezultatele scontate.²⁷⁷ S-au mai făcut anchete – la care luau parte și pădurarii – în vederea identificării celor care furau lemne din pădurea Crângul Petrești, în localitățile limitrofe.²⁷⁸

²⁷¹ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1915, f. 16

²⁷² *Ibidem*, dosar nr. 42 / 1914, f. 32 – 33

²⁷³ *Ibidem*, dosar nr. 50 / 1927, f. 13 – 14; vezi și dosar nr. 61 / 1929, f. 46

²⁷⁴ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 29, 31, 40

²⁷⁵ *Ibidem*, dosar nr. 30 / 1900, f. 7

²⁷⁶ *Ibidem*, f. 13

²⁷⁷ *Ibidem*, dosar nr. 43 / 1910, f. 10 – 11

²⁷⁸ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1915, f. 2

În 1932, un focșănean neatent a distrus cu mașina rondul de flori din Crâng, fiind astfel nevoit să suporte paguba cifrată la 2.000 lei.²⁷⁹

În 1917, armatele germane au folosit pentru nevoile proprii masă lemnoasă din Crângul Petrești. Profitând de ocazie, populația locală contribuie și ea la mărirea pagubelor și stricăciunilor făcute în zonă. Conform unei mărturii germane, „În această pădure se mai găsește o mulțime de lemnărie pentru ars și material care se fură și restul ce mai este, de către locuitori”.²⁸⁰ O parte din el avea să fie cedat Primăriei, în vederea asigurării încălzirii imobilului pe timp de iarnă.

În luna decembrie 1917, în toiul iernii, situația devine dramatică; înșelând vigilența pazei militare germane și a pădurarului orașului, „...se devastează pădurea Crângul – Petrești de către lume care taie copaci pentru lemne de foc din pădure, mai cu seamă în timpul nopții.”²⁸¹

În timpul celui de - Al Doilea Război Mondial, armata germană a folosit din nou lemn din această pădure, lăsând neprelucrați circa 175 m steri de stejar. Dorind să-l valorifice, Primăria a cheltuit aproape 1.000.000 lei cu fasonatul și transportul lemnurilor tăiate de germani.²⁸²

La rândul lor, nici sovieticii nu s-au lăsat mai prejos. Conform rapoartelor pădurarului angajat de Primărie, în perioada 29 august 1944 – 8 februarie 1945, de la Crângul Petrești rușii au luat aproximativ 90 m steri, cu căruțele și autocamioanele.²⁸³ Au fost și cazuri în care autoritățile române nu erau anunțate despre aceste demersuri. Urmările au constat în despăgubirea Primăriei Orașului Focșani, pedepse cu închisoarea și rețineri din soldă pentru militarii sovietici.²⁸⁴ Această stare de lucruri avea să fie valabilă și pentru

²⁷⁹ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1932, f. 107 – 107 verso

²⁸⁰ *Ibidem*, dosar nr. 55 / 1917, f. 6, 7

²⁸¹ *Ibidem*, f. 24

²⁸² *Ibidem*, dosar nr. 36 / 1945, f. 20 – 24 verso

²⁸³ *Ibidem*, dosar nr. 56 / 1945, f. 14

²⁸⁴ *Ibidem*, f. 16 – 17

lunile următoare. Astfel, în iunie 1945, rușii au luat din această pădure 24 arbori verzi, prezentând acte doveditoare (frasin, jugastru, stejar și ulm).²⁸⁵

În iulie 1945, pădurarul aducea la cunoștința Primăriei următoarele: „...în partea de răsărit a pădurii se găsește staționată o coloană de peste 200 mașini sovietice de artilerie antiaeriană, care au tăiat și taie în continuu arbori verzi de diferite esențe și dimensiuni, atât din pădurea Statului, cât și din pădurea comunei pentru construirea bordeielor din partea de răsărit a pădurii.”²⁸⁶

În august 1945 au mai luat 13 frasini²⁸⁷, iar la finele anului, încă șase arbori. De această dată însă, rușii nu au mai prezentat acte justificative, ci au amenințat cu automatele Kalașnikov din dotare.²⁸⁸ Aceeași demonstrație de forță s-a făcut și la începutul anului 1946, când sovieticii au luat 15 arbori²⁸⁹, trăgând chiar focuri de avertisment.²⁹⁰

În tot acest timp, sărăcimea din oraș și împrejurimi implora autoritățile locale să le dea cu gratuitate lemne de foc din pădurea Crângul – Petrești, din arborii distruși de bombardamente.²⁹¹

În dese rânduri, arborii tăiați în pădurea Crângul Petrești erau utilizați de Primărie la lucrările de îmbunătățiri desfășurate de aceasta. Pe o listă din 1899 figurează o serie întreagă de întrebuințări, la imobilele aflate în proprietatea orașului, la biserici, la podurile și rampele barierelor, la șoproanele abatorului, la școli, cimitire, Grădina publică, diverse instituții publice, la piețe și căi de acces.

Pentru toate aceste necesități s-au folosit în 1899 nu mai puțin de 248 de arbori, selectați de pădurarul din Crâng, de șeful Serviciului Salubrității și de un comisar de poliție.²⁹²

²⁸⁵ *Ibidem*, dosar nr. 36 / 1945, f. 40

²⁸⁶ *Ibidem*, f. 47

²⁸⁷ *Ibidem*, f. 48

²⁸⁸ *Ibidem*, dosar nr. 79 / 1946, f. 3

²⁸⁹ *Ibidem*, f. 5

²⁹⁰ *Ibidem*, f. 6 – 11

²⁹¹ *Ibidem*, f. 12

²⁹² *Ibidem*, dosar nr. 31 / 1899, f. 34 – 47

Un an mai târziu, în luna iunie, o furtună teribilă distruge cea mai mare parte a copacilor din oraș. Sub coordonarea pădurarului ²⁹³, din Crâng s-au adus sute de pari pentru susținerea plantațiilor făcute pe tot cuprinsul orașului. ²⁹⁴ O operațiune similară s-a desfășurat în 1940, când au fost necesari 600 tutori. Aceștia s-au tăiat „...din locurile unde arborii sunt mai deși, dându-se posibilitatea ca cei rămași să se dezvolte normal.” ²⁹⁵ Tot de aici s-a luat în 1922 lemnul necesar pentru construirea căruțelor Serviciului de Salubritate din subordinea Primăriei. ²⁹⁶

De-a lungul timpului, pădurea Crângul Petrești, partea Focșanilor a fost furnizor de puieți pentru plantările făcute în oraș. Prima solicitare în acest sens a fost făcută pentru Grădina publică, în 1894, când Crângul încă nu se împărțise între Stat și Primăria focșăneană. ²⁹⁷

În 1927, pădurarul și grădinarul urbei Focșani au selectat 50 puieți de castani și tei necesari Regimentului 4 Artilerie Grea din Focșani. ²⁹⁸ Un an mai târziu, cererile au fost mult mai mari față de posibilități, pădurarul fiind nevoit să atenționeze Primăria: „...teii care au fost de dat din pădure s-au terminat, așa că urmează ca oricine ar mai cere, a nu se mai aproba, căci cei rămași sunt foarte rari și s-au îngroșat în trunchi și rădăcini, că dacă s-ar scoate, nu s-ar mai prinde și ar rămâne pădurea fără tei și foarte rară.” ²⁹⁹

O altă cerere importantă a fost făcută în 1931, când s-au făcut plantări de tei și stejari la Batalionul V Administrativ și pe mai multe străzi și zone comerciale din oraș (300 puieți). ³⁰⁰

În dese rânduri, unitățile militare din Focșani se aprovizionau cu crengi subțiri („frunzare”) din pădurea Crângul - Petrești, în vederea

²⁹³ *Ibidem*, dosar nr. 24 / 1901, f. 68 – 68 verso

²⁹⁴ *Ibidem*, f. 37 – 37 verso, 67

²⁹⁵ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1940, f. 25

²⁹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 43 / 1922, f. 5 – 5 verso

²⁹⁷ *Ibidem*, dosar nr. 50 / 1893, f. 17 – 19

²⁹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 50 / 1921, f. 9 – 10

²⁹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 51 / 1928, f. 36

³⁰⁰ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 33

organizării unor festivități pentru umbrare. Sunt astfel menționate Regimentul 11 Artilerie ³⁰¹, Casa Ostășească ³⁰², Batalionul 5 Administrativ (pentru coroane) ³⁰³, Divizionul 3 Artilerie Călăreată (amenajarea unei tribune) ³⁰⁴ și altele (pentru împodobitul sălilor de festivități) ³⁰⁵, precum și Legiunea de Jandarmi (pentru un umbrar). ³⁰⁶ Numai pentru 1937, de pildă, documentele semnalează cereri venite din partea Cercului Militar (pentru ornarea unei săli), Statul Major al Diviziei a 6-a (pentru o ceremonie militară) și Cercului de recrutare Putna. Ultima solicitare se făcea pentru confecționarea a 100 de ghirlande care împodobeau tribuna Stadionului A.N.E.F., cu ocazia serbării date aici de premilitarii focșăneni. ³⁰⁷ Un an mai târziu, Regimentul 5 Pionieri lua din Crâng frunzișul necesar ornării tribunei militare și confecționării coroanelor, cu ocazia Zilei Eroilor. ³⁰⁸ La rândul lor, școlile au cerut de multe ori „frunzar” din Crâng, pentru ornamentațiile necesare cu prilejul serbărilor anuale. ³⁰⁹ În 1937, de pildă, Școala Primară de Băieți nr. 4 din Focșani lua din Crâng trei căruțe crengi de stejar pentru ornarea sălii de festivități, cu ocazia serbării de sfârșit de an. ³¹⁰ Un an mai târziu, din același motiv, Școala Primară de Fete nr. 2 din Focșani aducea o căruță de frunzar din Crâng. ³¹¹

Toate aceste operațiuni erau și ele coordonate tot de către pădurarul angajat de comună.

O altă îndatorire a pădurarului era aceea de selecționare a lemnelor de foc necesare focșănenilor sau persoanelor fizice și juridice din localitățile Jorăști, Mândrești, Petrești și Vânători. Sărăcia,

³⁰¹ *Ibidem*, dosar nr. 42 / 1914, f. 23 – 24

³⁰² *Ibidem*, dosar nr. 50 / 1927, f. 70, 83

³⁰³ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 36

³⁰⁴ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1923, f. 140

³⁰⁵ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 84

³⁰⁶ *Ibidem*, dosar nr. 75 / 1934, f. 82

³⁰⁷ *Ibidem*, f. 69 – 70, 90, 152

³⁰⁸ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1938, f. 56

³⁰⁹ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 60

³¹⁰ *Ibidem*, f. 142

³¹¹ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1938, f. 69

bugetele și lefurile de mizerie i-a făcut pe mulți oameni din zonă să vadă în lemnele strâmbe și uscate tăiate din pădurea Crângul Petrești (partea orașului) singura salvare în timpul grelelor ierni din perioada interbelică.

De exemplu, în 1929, s-au dat lemne Școlii din Jorăști, care avea un buget foarte limitat, pentru a nu înmărmuri bieții copii de frig.³¹² Ca în toate celelalte cazuri legate de instituții, asemenea ajutoare se vor repeta. În aceeași situație deplorabilă se afla și școala din Mândrești – Moldova, instituție de-abia inaugurată pe cheltuiala sătenilor pauperi.³¹³ Nici școala vecină, din Mândrești – Munteni, nu stătea deloc mai bine la acest capitol.³¹⁴ Pentru a nu se mai îmbolnăvi copii care nu se puteau lupta cu frigul din școală, a fost ajutată și instituția similară din Petrești.³¹⁵ Gestul Primăriei Focșani s-a repetat în anii următori, pentru ca nu cumva „școala să nu tremure cu copii cu tot”³¹⁶, să nu „...rămână pradă gerului cu copilași cu tot”.³¹⁷ O altă școală foarte săracă era și cea din Vânători; a beneficiat și ea pe timp de iarnă de lemne din Crângul Petrești, pentru a nu se închide, așa cum s-a întâmplat în 1934.³¹⁸

La rândul lor, nici Primăriile din Jorăști, Petrești și Vânători nu aveau posibilitatea întotdeauna de a se asigura cu lemne pe timp de iarnă. De aceea, de multe ori primarii din aceste localități apelau la bunăvoința autorităților focșănene, pentru acordarea cu gratuitate a mult râvnitelor lemne din pădurea Crângul Petrești. Nu întotdeauna ele au fost însă ajutate, chiar dacă invocau până și lipsa fondului de salarii.³¹⁹

³¹² *Ibidem*, dosar nr. 61 / 1929, f. 22 – 22 verso

³¹³ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1932, f. 18 – 18 verso

³¹⁴ *Ibidem*, f. 132

³¹⁵ *Ibidem*, f. 26 – 26 verso

³¹⁶ *Ibidem*, f. 145

³¹⁷ *Ibidem*, f. 172 – 173

³¹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 75 / 1934, f. 112

³¹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 4; vezi și dosar nr. 48 / 1932, f. 142 – 142 verso, 150, 157 – 158; dosar nr. 44 / 1933, f. 166 – 167; dosar nr. 75 / 1934, f. 116, 215 – 215 verso, 218 – 218 verso, 223 – 223 verso

Din aceleași jenante motive au apelat la clemența Primăriei focșănene și preoții parohi din Vânători, pentru a se asigura condiții cât de cât omenești atât în Biserică, dar și în casa parohială.³²⁰

Nici măcar Posturile de Jandarmi nu aveau asigurate lemnele pentru iarnă dar, e drept, nici prevederi bugetare pentru a rezolva această problemă. Demersul Posturilor de Jandarmi Jorăști și Petrești avea să fie însă – și nu o dată – sortit eșecului, nemaieexistând lemne uscate în pădurea Crângul Petrești.³²¹

În măsura posibilităților, s-au dat lemne de foc din pădurea Crângul Petrești și pentru notarii din aceste localități³²², pentru agentul sanitar al acestora, prost plătit și cu mulți copii³²³, pentru o moașă și un învățător pensionar din Vânători.³²⁴ La fel s-a procedat și în cazuri speciale: pentru o văduvă de război din Petrești³²⁵, pentru Constantin Sava, orb, invalid din Primul Război Mondial, „*complect lipsit de mijloace..., nefiind în putință de a munci.*”³²⁶ Situația lui era într-adevăr disperată, fiind mare mutilat de război, cu cinci copii.³²⁷ A cerut și a primit ajutor și un gardian sărac din Vânători, cu o familie numeroasă și cu un salariu din care abia poate asigura supraviețuirea acesteia. Mulțumește anticipat Primăriei „*...pentru a putea fi și copiii mei încălziți de căldura binefăcătoare a bunății dumneavoastră*”.³²⁸

Tot de aici și-a asigurat și Primăria Orașului Focșani lemnele de foc necesare încălzitului pe timp de iarnă³²⁹, ajutând, atunci când s-a

³²⁰ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 34; vezi și dosar nr. 48 / 1932, f. 144 – 144 verso; dosar nr. 57 / 1934, f. 120

³²¹ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1932, f. 147; vezi și dosar nr. 44 / 1940, f. 182 – 182 verso

³²² *Ibidem*, dosar nr. 57 / 1934, f. 133; vezi și dosar nr. 75 / 1934, f. 112

³²³ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1932, f. 153 – 153 verso

³²⁴ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 35

³²⁵ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1932, f. 141

³²⁶ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 316; vezi și dosar nr. 48 / 1932, f. 143, 150; dosar nr. 44 / 1933, f. 166; dosar nr. 44 / 1940, f. 227

³²⁷ *Ibidem*, f. 227 verso

³²⁸ *Ibidem*, f. 236 – 236 verso

³²⁹ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1933, f. 161

putut, pe funcționarii săraci ³³⁰, unele unități militare ³³¹ și sărăcimea, de Sărbători ³³² epuizându-se până și crengile. ³³³ Este poate greu de crezut, dar au fost și familii numeroase aflate – din cauza salariilor mici și a datoriilor – într-o situație disperată. Pentru ele nu a mai rămas nimic din lemnele atât de râvnite din Crâng – o adevărată binecuvântare pentru atâția alți oameni, confrunțați cu greutăți similare. Și iată cum pentru ei această pădure, în loc să însemne salvarea, s-a transformat în lacrimi și disperare. ³³⁴

...Conform unei expresii celebre, întâlnite în basmul popular românesc, „*un ochi plânge și altul râde*”. Parafrazând această maximă, încărcată de atâta adevăr, un lucru este limpede: pentru mulți, cei mai mulți focșăneni, Crângul Petrești înseamnă însă cu totul și cu totul altceva: o oază de sănătate și de reconfortare. Chiar dacă nu beneficia de instalații speciale pentru divertismentul copiilor, bazin de înot ori lacuri sau râuri pentru practicarea înotului și canotajului, ³³⁵ conform unei mărturii de epocă, pădurea din Crâng, cu parcul, aleile și poienile sale, „*a contribuit mult, prin aerul curat respirat de cetățeni de a fi sănătoși și rezistenți contra boalelor*”. ³³⁶

Dacă nu ar fi fost atât de iubit de focșăneni, este greu de crezut că acesta ar mai fi apărut (text, planuri și imagine) în Expoziția organizată în 1932 de Institutul Urbanistic al României. ³³⁷

În ceea ce privește petrecerea timpului liber, de la bun început trebuie spus că Crângul Petrești monopoliza serbările din zilele de 1 și 10 Mai. Venea aici atât de multă lume, în fiecare an, încât autoritățile erau nevoite să ia măsuri de organizare speciale. În 1900, de pildă, la 30 aprilie, Primăria trimitea Poliției Comunale o Adresă în care se

³³⁰ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 37

³³¹ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1940, f. 182 – 182 verso

³³² *Ibidem*, dosar nr. 57 / 1934, f. 118

³³³ *Ibidem*, dosar nr. 79 / 1946, f. 64

³³⁴ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1940, f. 237 – 237 verso

³³⁵ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 38

³³⁶ Stoica Lascu, **Mărturii de epocă privind situația fostului județ Putna și a orașului Focșani la sfârșitul secolului XIX**, în **Cronica Vrancei**, vol. I, coordonator: Horia Dumitrescu, Focșani, 2000, p. 92

³³⁷ A.N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 48 / 1932, f. 21 – 22

spunea: „pentru mâine, prima zi a lunii mai, care se serbează de popor, să dispuneți a se trimite dis-de-dimineață doi sergenți la Crângul Petrești, care pe lângă menținerea ordinei să supravegheze în înțelegere cu pădurarul comunei a nu se face stricăciuni și a se feri incendierea pădurii.”³³⁸

Aceeași atmosferă era aici și de 10 Mai, de Ziua Regelui.³³⁹

În dese rânduri, fanfara Regimentului 10 Putna a încântat și aici pe focșăneni prin ținuta profesionistă a concertelor sale. Așa s-a întâmplat, de pildă, în ziua de 5 mai 1913.³⁴⁰

Serbări câmpenești aveau loc însă la Crâng și în restul anului. În 1912 bunăoară, asemenea eveniment era organizat de Societatea de Împrumut, Economie, Filantropie și Ajutor Reciproc Progresiv „Rațiunea și Cinstea” din Focșani. Această Societate apela la bunăvoința Primăriei să-i împrumute cele două chioșcuri din Grădina publică și un număr de 40 de stegulețe. Organizatorul ar fi beneficiat și de serviciile tramcarului, pentru transportul participanților, dacă nu ar fi fost stricat.³⁴¹

La 4 iulie 1926, la Crâng a avut loc o serbare câmpenească organizată de obștea satului Petrești, pentru a aduna fondurile necesare ridicării Bisericii din această localitate.³⁴²

În luna mai a anului 1929 a avut loc aici un eveniment similar, organizat de Comitetul parohial al Bisericii Sf. Voevozi din Focșani, în vederea măririi fondurilor necesare Bisericii Ovidenia din Tăbăcari.³⁴³

La rândul său, Asociația Culturală și Sportivă „Unirea” a Meseriașilor Creștini din Focșani a organizat pe 25 august 1929 un eveniment similar, „în scopul înfăptuirii unei opere de binefacere: ajutorarea unor elevi săraci.”³⁴⁴

³³⁸ Ibidem, dosar nr. 30 / 1900, f. 19 bis

³³⁹ Ibidem, dosar nr. 157 / 1938, f. 26

³⁴⁰ Ibidem, dosar nr. 64 / 1913, f. 38

³⁴¹ Ibidem, dosar nr. 46 / 1912, f. 51 – 54

³⁴² Ibidem, dosar nr. 51 / 1926, f. 21 – 22

³⁴³ Ibidem, dosar nr. 73 / 1929, f. 65

³⁴⁴ Ibidem, dosar nr. 61 / 1929, f. 100

La 1 iunie 1930, a avut loc la Crângul Petrești serbarea „*cu hori și jocuri românești*” organizată de Asociația Dansurilor Naționale „*Hora Unirii*”.³⁴⁵ Scopul acestei serbări, mărturisea organizatorul, „*este de un interes general cultural și național, pentru dezvoltarea gustului portului național și învățarea jocurilor noastre.*”³⁴⁶ Bucurându-se de un real succes, serbarea a fost reluată la 6 iunie, tot în Crâng.³⁴⁷ Aceeași Asociație avea să revină aici la 14 iunie, organizând o serbare câmpenească „*în folosul Societății «Cultul Eroilor», pentru desăvârșirea Mausoleului eroilor din acest oraș.*”³⁴⁸

La 23 aprilie 1933, Ioniță Dârstaru, chiriașul bufetului din Crâng, organizează aici o serbare, fără a percepe taxă de intrare.³⁴⁹

La 3 mai 1933, Ocolul Silvic Focșani a organizat în Crâng serbarea „*Sădirea pomului*”. Participanții – armata (trupe și muzică), școlile primare și cele secundare – au plecat spre Crâng de dimineață, din fața Primăriei. Serviciul religios și cuvântările ocazionale au fost urmate de plantarea pomilor, conform programului.³⁵⁰

La 22 mai 1933, Crângul Petrești este gazda Serbării Laptelui, organizată de Primărie, Sfatul Negustoresc, Federala Județeană Putna, Camera de Agricultură a Județului Putna și Camera de Comerț Focșani.³⁵¹

În 1934, Secția focșăneană a Ligii Culturale organiza în Crâng „*o mare serbare câmpenească*”³⁵² programată inițial la 17 iunie. Ulterior, data desfășurării ei avea să fie fixată definitiv la 1 iulie. Pentru buna organizare a Serbării Florilor - „*cu cântece, jocuri și alte distracții populare*”,³⁵³ Secția locală a Ligii Culturale a apelat la Primăria Orașului Focșani și Prefectura Județului Putna. La rândul ei, aceasta din urmă a mobilizat autoritățile locale, preoții și învățătorii

³⁴⁵ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 42 – 43

³⁴⁶ *Ibidem*, f. 51

³⁴⁷ *Ibidem*, f. 63 – 64

³⁴⁸ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 39

³⁴⁹ *Ibidem*, dosar nr. 58 / 1933, f. 41

³⁵⁰ *Ibidem*, dosar nr. 101 / 1933, f. 20

³⁵¹ *Ibidem*, f. 11 – 11 verso

³⁵² *Ibidem*, dosar nr. 75 / 1934, f. 50, 56

³⁵³ A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 89 / 1934, f. 12

din Câmpineanca, Făurei, Florești, Jorăști, Mândrești – Moldova, Mândrești – Munteni, Mircești, Pățești, Petrești și Vânători.

Toți aceștia trebuiau să alcătuiască echipe care să execute dansuri românești, îmbrăcate în costum național. Conform instrucțiunilor, în Crâng „...va cânta muzica militară și diferite tarafuri de lăutari. Corul Ligii Culturale va cânta. Vor fi reprezentații sportive și batae de flori.

*Serbarea este pusă sub patronajul D-lui General Comandant al Diviziei a VI-a, a Domnului Primar al orașului Focșani. Ar fi de dorit ca trăsurile și carele să fie împodobite cu scoarțe și verdeață.”*³⁵⁴ Prefectul Țiroiu cerea primarilor din localitățile mai sus menționate ca serbarea „ să aibă un rezultat cât mai frumos, atât moral cât și material.”³⁵⁵ Totodată, el se adresa și comandantului Legiunii de Jandarmi Putna, pentru a asigura – prin subordonații săi la Crâng - „păstrarea liniștei și ordinei publice”.³⁵⁶

În 1935, Societatea sportivă „Vrancea” organiza serbări câmpenești în Crâng. Din program, firește, nu puteau lipsi diverse întreceri, precum: atletism, ciclism, alergări în saci etc. Urmau apoi mult așteptatele momente ale tombolei, ruletei, artificiiilor, bătaii cu flori, stâlpului cu surprize și poștei americane. În rest, muzica militară, frigăruile și băuturile tradiționale locale întrețineau buna dispoziție. Au mai fost și carențe de organizare – transportul, curățenia și spectacolul propriu - zis³⁵⁷ – dar, în ansamblu, toată lumea a fost mulțumită.

Despre acest eveniment, petrecut la sfârșitul lunii aprilie 1935, lasă mărturie unul dintre participanți, un ziarist local: „Duminica trecută, Societatea „Vrancea” a organizat o serbare sportivă la Crângul Petrești.

³⁵⁴ *Ibidem*

³⁵⁵ *Ibidem*, f. 14 – 14 verso

³⁵⁶ *Ibidem*, f. 16

³⁵⁷ Gabriela Obodariu, **Petrecerea timpului liber în județul Putna între cele două războaie mondiale în Cronica Vrancei**, vol. I, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura DM Press, Focșani, 2000, p. 294

Pentru că un serviciu de circulație nu a fost pus la dispoziția publicului, lume nu prea a fost, iar cei ce au suferit înghesuială, pe 10 lei la ducere, la întoarcere au fost expoliați de șoferi, care au dublat taxa. Știa șoferul că nu o să doarmă mușteriu în crâng și că e în mâna lui.

La crâng, amenajament special s-a observat numai la restaurant. Restul, cum e crângul întotdeauna. S-a stropit și s-a instalat lumina în toiul spectacolului, mai deranjând, mai cerându-se scuze etc.

Sportul s-a desfășurat în așa fel încât dacă voiai să asiești la curse sau volei, rămâneai fără masă la bufet.

Muzica militară, e drept, a delectat, dar la chetă veneau niște trubaduri oacheși ce cântau mai la o parte, la stele.

O instalație modernă de scrânciob cu lanțuri a stat la dispoziția publicului. Doi lei cursa și 10 lei scăparea.

Ce distracție a mai fost și magazinul „La cel mai bun ochitor”. O piramidă de cutii de conserve (goale) pe care trebuia s-o dărâmi din trei bile. Fericitul și rarul norocos câștiga un pachetel de ciocolată”.³⁵⁸

Acest eveniment sportiv a fost așadar prilej de veselie și de distracție în aer liber. Este drept însă că ziaristul ar fi dorit să i se dea serbării o notă de solemnitate, gen paradă națională. Și concluzionează apoi: „E o muncă organizatorică aîți, pentru a transforma un eveniment în aparență la ordinea zilei în ceva aparte, care să fie ținut minte.”³⁵⁹

La 30 iunie 1936, Regimentul 10 Dorobanți organiza în Crâng o chermeză, de buna desfășurare a acesteia răspunzând și Primăria focșăneană.³⁶⁰

³⁵⁸ I. Pinte, **Serbarea câmpenească a Societății Vrancea** în „Curentul Moldovei”, anul III, nr. 13, duminică, 2 iunie 1935, p. 2

³⁵⁹ *Ibidem*

³⁶⁰ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 99 / 1935, f. 143

În 1936, au mai fost organizate aici două serbări câmpenești, pe 21 și 29 iunie, de către Asociația Funcționarilor Județeni și Comunali din județul Putna.³⁶¹

Trebuie subliniat însă faptul că asemenea serbări au fost organizate de către grupări socio-profesionale sau culturale cu o anume orientare; altele au avut însă un caracter mai larg, cu rol propagandistic. Așa a fost cea care a avut loc la 22 mai 1936, cu începere de la ora 10:30. Scopul ei era acela de a încuraja consumul de lapte.

Artizanii evenimentului erau persoanele care alcătuiau un Comitet prezidat de prefect. Avea să ia parte la el autoritățile locale, corpul profesoral și elevii din Focșani și din localitățile din jur. Toți elevii participanți au primit lapte gratuit. Tot acum au fost expuse câteva exemplare din rasele de vaci mari producătoare de lapte și mai multe tipuri de aparate pentru produsul smântânii, untului, brânzei și a altor derivate din lapte. Muzica militară a fost și de această dată prezentă, începând cu ora 11⁰⁰.

Autoritățile locale îi așteptau în Crâng „...pe toți cetățenii orașului și ai comunelor suburbane să ia parte la această manifestațiune impunătoare”.³⁶² Ea viza „...marele scop sanitar și economic ce se urmărește prin această propagandă de intensificare a consumațiunii laptelui, care este cel mai complet și hrănitor aliment pentru copil, adult și bătrâni.”³⁶³

Primăria a apelat cu acest prilej la Garnizoana Focșani în vederea formării unei echipe de lucru care să confecționeze ghirlande din frunze pentru ornarea parcului din Crâng și a chioșcurilor special amenajate. Tot Garnizoana avea să furnizeze prelate și mai multe bucătării de campanie, pe roți, transportabile cu cai.³⁶⁴ Tot acolo s-au montat, și probabil tot cu militarii, 12 stâlpi din mestecăn, așezați în pământ în formă de semicerc, ornamentați artistic.³⁶⁵ S-a lucrat sub

³⁶¹ Ibidem, dosar nr. 24 / 1936, f. 3 – 3 verso

³⁶² Ibidem, dosar nr. 87 / 1932, f. 32

³⁶³ Ibidem

³⁶⁴ Ibidem, f. 31

³⁶⁵ Ibidem, dosar nr. 195 / 1936, f. 11 verso – 12

coordonarea Serviciului Tehnic, care a contribuit, între altele, și la împodobirea pavilionului, pietruirea șoselei din Crâng și realizarea unei mari brazde de flori.³⁶⁶

Primăria Orașului Focșani avea să fie ajutată și de alte instituții, precum: Sfatul Negustoresc, Camera de Industrie și Camera de Agricultură, Federala Băncilor Populare.³⁶⁷

Prefectura Județului Putna a asigurat transportul elevilor cu camioanele, lor alăturându-li-se mai mulți focșăneni posesori de mașini mari, mici și autobuze (Gh. R. Goșman, frații Tănăsescu, N.Rașcu și Al. Alevra).³⁶⁸ A fost mare nevoie de ele, întrucât în Crâng au fost prezenți preșcolarii de la patru grădinițe și elevii de la nouă școli primare (de băieți și de fete), de la Liceul „Unirea”, Școala Profesională de Fete, Școala Profesională a Doannelor Focșănene, Școala Normală de Băieți, Școala Comercială Elementară și Superioară și Școala de Meserii. Toți au fost însoțiți de dascălii lor. Cele trei camioane ale Prefecturii și-au început cursele din Piața Munteni, dis de dimineață de la ora 7⁰⁰.³⁶⁹ Acestora li s-au împărțit - firește, cu gratuitate - 3.000 de cornulețe proaspete și 300 l de lapte, care s-au consumat ad - hoc.³⁷⁰

Larga participare a populației, indiferent de vârstă și preocupări, s-a datorat și efortului nu doar material și organizatoric, ci și mediatic al Prefecturii, care a împânzit orașul cu 500 de afișe. Ele erau purtătorul de cuvânt al Comitetului Național Român al Laptelui: *„Laptele este singurul aliment complet; el conține, în cantități suficiente, albumină, zahăr, grăsimi, săruri minerale și vitamine. Laptele potolește setea, este singurul aliment recomandat în bolile de rinichi, de ficat, de cord și de stomac. Laptele hrănește, fortifică și vindecă, deci Beți lapte!”*³⁷¹

³⁶⁶ *Ibidem*, dosar nr. 87 / 1932, f. 43

³⁶⁷ *Ibidem*, f. 32

³⁶⁸ *Ibidem*, f. 42

³⁶⁹ *Ibidem*, f. 36 - 40

³⁷⁰ *Ibidem*, f. 274 - 278

³⁷¹ *Ibidem*, f. 83 - 84

La câteva zile după eveniment, Prefectura lăuda profesionalismul dovedit cu prilejul organizării serbării de către Primărie și Serviciile din subordine – Tehnic, Veterinar și de Salubritate: „Cu mare satisfacție am constatat că în ziua de 22 mai a.c. «Ziua Laptelui» pentru buna reușită a acestei serbări ați dat o contribuție lăudabilă de muncă, devotament, fondurile și laptele necesar la desăvârșirea serbării. Pentru toate aceste eforturi și realizări făcute, vă rog să binevoiți a primi mulțumirile noastre cele mai distinse pentru Dvs. și colaboratorii Dvs.”³⁷²

La 6 iunie 1937, în Crâng a avut loc o mare serbare câmpenească organizată de Primăria Orașului Focșani și Regimentul 10 Dorobanți. Încasările aveau să fie utilizate pentru ajutorarea fanfarei acestui regiment, un bilet costând 10 lei.³⁷³

Totodată, evenimentul prilejuia sărbătorirea comandantului Diviziei a VI-a, generalul Atanasie Păltineanu. Comitetul răspunzător pentru îndeplinirea acestui nobil scop dădea publicității, încă din 5 mai, următorul anunț: „Domnul general Atanasie Păltineanu, fost Comandant al Diviziei a VI-a, părăsește orașul nostru.

D-sa în răstimp de cinci ani cât a comandat Divizia a VI-a, a îmbrățișat cu toată căldura și a susținut toate acțiunile de bine, motiv pentru care a fost declarat Cetățean de Onoare al orașului nostru.

În vederea acestui fapt, rugăm publicul focșănean să vină în număr cât mai mare, Duminică 6 iunie 1937, ora 6 p.m., în Crângul Petrești unde dl. General Păltineanu, participând la serbarea câmpenească va ține o cuvântare de despărțire.”³⁷⁴

Comitetul era alcătuit din președintele Fundațiilor Culturale Regale, Subsecția de Conferințe Focșani, prefectul V. Stănescu – Putna, președintele Comisiei Interimare, Al. N. Leon, președintele Asociației Ofițerilor Rezerviști, general Gh.Bottea, președintele Ligii Culturale, profesorul I.Florea pentru care semnează doctorul M.Gh.Constantinescu, președintele Bibliotecii Publice (pentru care

³⁷² Ibidem, f. 53

³⁷³ Ibidem, dosar nr. 54 / 1937, f. 34 – 35

³⁷⁴ Ibidem, dosar nr. 72 / 1937, f. 57

semnează profesorul Gh. Dumitriu), președintele Căminului Cultural „Regina Elisabeta”, pentru care semnează profesorul Spiridon Lăduncă și I.M.Dumitrescu, publicist, secretarul Prefecturii Județului Putna.³⁷⁵

La 11 iunie 1937, Asociația Generală a Funcționarilor Financieri, filiala Putna, a organizat în Crâng o serbare câmpenească în beneficiul propriu.³⁷⁶

Așa cum ne dezvăluie sursele vremii, nu doar instituțiile și Societățile laice au organizat serbări câmpenești la Crâng, ci și cele bisericești, în scopuri mai mult decât nobile. Un prim exemplu ne este oferit de comunitatea din Petrești, la 29 aprilie 1927, încasările servind măririi fondului pentru construirea Bisericii din sat.³⁷⁷ În același scop, locuitorii din Petrești, constituiți în obște, au mai dat o serbare în Crâng, în iunie 1928.³⁷⁸ Și datorită acestor serbări, fondurile disponibile îndeplinirii obiectivului au crescut, dar lucrările înaintau greu, din cauza lipsei banilor. În vederea finalizării lor, Comitetul pentru construirea bisericii din Petrești a mai organizat două serbări câmpenești, la 20 și 21 iulie 1929.³⁷⁹ Din aceleași considerente, Comitetul a mai dat o serbare la Crâng, la 29 iunie 1930.³⁸⁰ Se pare că lucrările au fost finalizate în 1931, deoarece acum este ultima serbare de acest gen organizată de credincioșii din Petrești, la 19 și 20 iulie.³⁸¹

La 20 mai 1928, Crângul găzduia serbarea câmpenească organizată de preotul G. Popescu, parohul Bisericii Precista. Încasările erau vărsate în fondul necesar reparării Bisericii Sf. Nicolae Vechi din Focșani.³⁸² Nefiind îndeajuns cât s-a strâns acum, o nouă serbare a

³⁷⁵ *Ibidem*

³⁷⁶ *Ibidem*, dosar nr. 54 / 1937, f. 37

³⁷⁷ *Ibidem*, dosar nr. 350 / 1927, f. 23

³⁷⁸ *Ibidem*, dosar nr. 51 / 1928, f. 38 – 40

³⁷⁹ *Ibidem*, dosar nr. 61 / 1929, f. 84

³⁸⁰ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 61 – 62

³⁸¹ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 40

³⁸² „Căminul. Foaie culturală a Căminului „Unirea” din Focșani”, anul IV, nr. 8, 15 mai 1928, p. 4

fost dată de același entuziast preot, peste numai opt zile, tot la Crâng.³⁸³

Biserica Catolică din Focșani, având urgentă nevoie de reparații radicale și fiind lipsită de fondurile necesare sau subvenții de la Stat a organizat două serbări la Crângul Petrești, la 8 iunie și 27 iulie 1930.³⁸⁴

Așadar Crângul – acest mic dar al Divinității – a fost de folos focșănenilor nu doar prin pădurile, poienile, aerul său curat, lemnul care a încălzit atâtea familii; el a fost și cadrul de desfășurare al unor evenimente care au distrat și deopotrivă educat pe om în spiritul altruismului și al realizării unor lucruri și fapte perene.

Aici s-au organizat și nunți, s-a cântat și s-a dansat pe melodii românești, în costume populare autentice, servindu-se mâncăruri tradiționale; și cu aceste prilejuri, pădurile Crângului răsunau de ritmurile interpretate de renumita fanfară a Regimentului 10 Putna, atât de iubită de toți focșănenii.³⁸⁵

De asemenea, Crângul Petrești a fost și locul unde se desfășurau tot felul de distracții populare, iubite deopotrivă de adulți și de copii. Unul din ele a fost dulapul cu căișori, întâlnit aici în 1901, ca urmare a inițiativei lui Iancu Ilie din Focșani. Un an mai târziu, el a revenit aici pentru primele 12 zile ale lunii mai. Cere să fie din nou scutit de taxe, căci de-abia își poate garanta existența cu o asemenea îndeletnicire.³⁸⁶ A revenit aici în 1905.³⁸⁷

Doi ani mai târziu, el instala aici un dulap cu căișori și bărci, cu ocazia zilei de 1 Mai.³⁸⁸

În același scop a revenit aici în 1911.³⁸⁹

³⁸³ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 51 / 1928, f. 28

³⁸⁴ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 45 – 47

³⁸⁵ A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 97 / 1925, f. 50

³⁸⁶ Horia Dumitrescu, **Divertisment de epocă în Focșani între anii 1876 – 1902 în Cronica Vrancei**, vol. V, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2006, p. 55

³⁸⁷ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 46 / 1908, f. 49 – 49 verso

³⁸⁸ *Ibidem*, dosar nr. 77 / 1910, f. 54

³⁸⁹ *Ibidem*, dosar nr. 73 / 1911, f. 26 – 26 verso

În 1913, Iancu Ilie nu renunță la dulapul său cu căișori; îl instalează din nou în Crâng, cu „*obligațiune a păstra buna ordine, a păzi să nu se întâmple accidente de care va fi responsabil*”³⁹⁰ și – de această dată – de a plăti chiria și taxele prevăzute de lege. După instalare, dulapul cu căișori era examinat de inginerul comunal, spre a constata soliditatea acestuia.³⁹¹

La fel au stat lucrurile și în 1915; înainte de a pune dulapul în funcțiune - „*pe locul ocupat și în anii trecuți*”³⁹² - focșăneanul Iancu Ilie îi făcea o ultimă verificare a solidității, spre a nu se întâmpla accidente.

Între 1 și 24 mai 1923 un alt focșănean, Ioan Teodorescu, instalează în Crâng un dulap cu călușei și scaune.³⁹³

În 1927, în Crâng este adus un dulap cu lanțuri, în perioada mai – iunie, de către un cetățean din comuna Jorăști.³⁹⁴

În 1929, Ioniță Drâstaru din Petrești instalează în Crâng un dulap cu lanțuri, pe locul pe care l-a mai deținut aici.³⁹⁵ Era concurat de Vasile I. Cristea din Jorăști,³⁹⁶ care avea să revină în Crâng în 1931 și 1932³⁹⁷ cu aceeași afacere pentru ziua de 1 mai.³⁹⁸ O lună mai târziu, aici funcționa un dulap cu călușei.³⁹⁹

Cu începere de la 1 Mai 1933, în Crâng funcționa dulapul cu lanțuri al lui Ioniță Drâstaru din Petrești; dulapul era amplasat „*în mijlocul Crângului, în fața bufetului, unde a fost așezat un asemenea dulap și în anii precedenți*”.⁴⁰⁰

Doi ani mai târziu, dulapul său funcționa tot în Crâng, între 1 mai și 30 iunie, pentru aceasta Drâstaru plătind Primăriei focșănene

³⁹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 71 / 1913, f. 63 – 64

³⁹¹ *Ibidem*, f. 64 verso

³⁹² *Ibidem*, dosar nr. 60 / 1915, f. 37 – 38

³⁹³ *Ibidem*, dosar nr. 59 / 1923, f. 14 – 15

³⁹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 50 / 1927, f. 46 – 48

³⁹⁵ *Ibidem*, dosar nr. 59 / 1929, f. 40 – 40 verso

³⁹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 73 / 1929, f. 83

³⁹⁷ *Ibidem*, dosar nr. 63 / 1932, 36 – 36 verso

³⁹⁸ *Ibidem*, f. 54

³⁹⁹ *Ibidem*, f. 67

⁴⁰⁰ *Ibidem*, dosar nr. 58 / 1933, f. 18 – 18 verso

o taxă de 400 lei.⁴⁰¹ Îl avea din nou concurent pe Vasile Cristea din Jorăști, dulapul său funcționând doar o lună.⁴⁰²

În 1936, Dumitru Chiriță din Mircești ocupa două locuri în Crâng, în vederea instalării aici a două dulapuri, unul cu lanțuri și unul cu căișori și pocnitoare. Va face același lucru un an mai târziu, pentru zilele de 9 și 10 Mai.⁴⁰³ Tot aici funcționa, în aceiași ani, dulapul lui Ioniță Drăstaru (în lunile mai, iunie și iulie).⁴⁰⁴ Lor li se alătura Vasile Cristea, dulapul său fiind amplasat „*la intrarea rondului în Crâng*”.⁴⁰⁵ Cei trei proprietari de asemenea dulapuri au înregistrat câștiguri frumoase în Crâng și în perioada imediat următoare, în ciuda achitării unor taxe destul de însemnate.⁴⁰⁶

În mai 1938, Ioniță Drăstaru din comuna Petrești a instalat și pus în funcțiune în Crâng un dulap cu lanțuri, garantând nu numai păstrarea liniștii și ordinii publice, ci și siguranța instalației, spre a nu avea loc accidente. Pentru numai două zile de funcționare a dulapului, Drăstaru este taxat de Primărie cu 100 lei.⁴⁰⁷ El îl înlocuia pe un alt posesor de dulap cu lanțuri și bărci, din Mircești, care-și încercase norocul aici și în 1937, de Ziua Regelui.⁴⁰⁸ Așa a procedat și în intervalul 1939 – 1940, semn că într-o asemenea zi profitul era sigur. În aceste condiții și taxa era substanțială: 100 lei pe zi.⁴⁰⁹

În 1902, de 1 Mai, Elisabeta Irimescu îi aștepta pe focșăneni să-i distreze cu o serie de lucruri comice, într-un cort de pânză.⁴¹⁰

În 1913, Mateiu Conescu instalează în Crâng „*o tragere la țintă cu verigi și săgeți*”,⁴¹¹ inaugurată tot de 1 Mai.

⁴⁰¹ *Ibidem*, dosar nr. 90 / 1935, f. 42 – 42 verso

⁴⁰² *Ibidem*, f. 48 – 48 verso

⁴⁰³ *Ibidem*, dosar nr. 54 / 1937, f. 27 – 28

⁴⁰⁴ *Ibidem*, f. 21 – 22

⁴⁰⁵ *Ibidem*, f. 32 – 33

⁴⁰⁶ *Ibidem*, dosar nr. 57 / 1939, f. 41 – 42

⁴⁰⁷ *Ibidem*, dosar nr. 157 / 1938, f. 24, 30

⁴⁰⁸ *Ibidem*, f. 27

⁴⁰⁹ *Ibidem*, dosar nr. 164 / 1940, f. 13

⁴¹⁰ Horia Dunătescu, *op. cit.*, p. 55

⁴¹¹ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 71 / 1913, f. 64

Pentru ziua de 10 Mai 1938, Dumitru Chiriță din Mircești punea în funcțiune la Crâng o pocnitoare.⁴¹² I se alătura Matei Conescu, cu „*un pavilion cu jocuri de piramide prin batere de mingi și arme de tras la semn*”.⁴¹³ Pavilionul era amplasat aproape de rondul de flori din Crâng.

La 24 mai 1931, în Crâng se dădea startul unui concurs automobilistic, organizat de Asociația Culturală și Sportivă „*Unirea*” din Focșani.⁴¹⁴

Iubitorii de sport veneau în Crâng atât pentru reprezentații atletice,⁴¹⁵ cât și pentru „*aparatură de încercat la putere*”,⁴¹⁶ semnalat în 1911 (proprietar Ilie Iancu din Focșani) și în 1923 (proprietar Ioan Teodorescu, focșănean și el).⁴¹⁷

La 26 august 1932, Primăria Orașului Focșani era de acord ca Iosef Irso din Focșani să instaleze în Crâng un joc de popice, mai ales că solicitantul „*este persoană cunoscută și cu frumoase purtări*”.⁴¹⁸

La 1 iunie 1937, aceeași instituție inaugura în Crâng propria instalație de popice, pentru care cheltuisese peste 2.500 lei.⁴¹⁹ Instalația - cu pistă din dulapi de brad, pereți apărători și jghiab din dulapi și lețuri, nouă popice și patru bile - a fost executată de meseriașii atelierelor comunale, aflate în subordinea Primăriei focșănene.⁴²⁰

Încalcând dispozițiile legilor în vigoare, întreprinzătorul Matei Conescu din Focșani a organizat în Crâng jocuri de ruletă. Faptul s-a petrecut în luna mai a anului 1932, fără ca persoana menționată să beneficieze de autorizație eliberată de Primărie, ceea ce a avut drept consecință intervenția Poliției locale.⁴²¹

⁴¹² *Ibidem*, dosar nr. 157 / 1938, f. 27

⁴¹³ *Ibidem*, f. 26

⁴¹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 134 / 1931, f. 41

⁴¹⁵ *Ibidem*, dosar nr. 77 / 1900, f. 53 – 53 verso

⁴¹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 73 / 1911, f. 26 – 26 verso

⁴¹⁷ *Ibidem*, dosar nr. 59 / 1923, f. 14 – 15

⁴¹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 63 / 1932, f. 91 – 92

⁴¹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 129

⁴²⁰ *Ibidem*, f. 84

⁴²¹ *Ibidem*, dosar nr. 63 / 1932, f. 65 – 66

În 1910, Alexandru Movilă solicită aprobare în vederea instalării unui cort din pânză „*de 4 metri fațada și 8 metri lungimea, pentru reprezentare de iluziune optică*”,⁴²² în schimbul achitării unei taxe de 10 lei, pentru perioada 1 – 12 mai. Răspunsul avea să fie afirmativ, „...*cu obligațiunea de a nu strica plantațiunile sau face murdării.*”⁴²³

În 1937, Constantin Prună din Focșani instalează tot în Crâng „*un pavilion cu iluziuni optice...pe partea dreaptă la intrarea rondului în linia copacilor.*”⁴²⁴

Din largă gamă a divertismentului de epocă nu lipsea nici vizionarea curiozităților.

De exemplu, cu câteva zile înainte de 1 mai 1911, Sura Kohn solicită Primăriei Orașului Focșani să-i aprobe „*a instala un cort de pânză 3 m fațadă și 5 m adâncime în cari voi expune o Domnișoară de 33 ani, având corpul ca un copil de 4 – 5 ani și un cap mari*”.⁴²⁵

Pentru a fi și mai convingătoare, persoana mai sus menționată dăduse publicității - după aprobarea cererii sale - următorul anunț:

„*Cu întoarcerea mea din Orient voi rămâne în acest oraș*

Nou ! De tot nou !

Nemaivăzut până acum

O adevărată minune a naturei

O Domnișoară Monstră în etate de 33 ani

Având corpul ca la un copil de 3 – 4 ani, iar mâinele și picioarele ca la un copil de 4 – 5 ani, iar capul de o greutate ca plumbul, cântărește de două ori cât corpul.

Această Domnișoară, ca o raritate nemaivăzută până acum, făcând ocolul lumii, va recita diferite poezii compuse de dânsa relativ la nenorocirea ei, în mai multe limbi. Fiecărui vizitator i se va explica nașterea și creșterea acestei Domnișoare care se numește Ghizela Cohn. Această domnișoară a fost expusă în Grădina Cișmigiului la

⁴²² Ibidem, dosar nr. 77 / 1910, f. 48

⁴²³ Ibidem

⁴²⁴ Ibidem, dosar nr. 54 / 1937, f. 23 – 24

⁴²⁵ Ibidem, dosar nr. 73 / 1911, f. 41

*Serbarea Societății «Clubul Ofițerilor» în anul 1889, precum și în 1892 înaintea Familiei Regale și înaintea Prințului Saxon. ”*⁴²⁶

Plăcerea provocată de satisfacerea unei asemenea curiozități – chiar dacă, în fapt, se reducea la contemplarea suferinței unei ființe umane – presupunea plata unui bilet. Acesta era de 20 de bani de persoană, copiii și militarii beneficiind de o reducere de 50 %.⁴²⁷

Primăria Orașului Focșani a fost în permanență preocupată de „a înlesni cetățenilor o cât mai plăcută recreare la pădure, în Crâng.”⁴²⁸ Și din acest punct de vedere, mai exista un alt mijloc de destindere – audierea programelor muzicale, de știri și culturale la megafonul cu difuzor instalat în Crâng.⁴²⁹

În iulie 1937, Comisia Interimară însărcinase Serviciul Tehnic „a instala încă o amplificare pentru radio și plăci de gramofon în Crângul Petrești.”⁴³⁰ Soluția finală aleasă a fost luarea cu împrumut de la adjudeanul Gh. Ciubulschi a unei stații de amplificare de cinematograf, cu doză electromagnetică pentru retransmis plăcile de gramofon.

Instalația mai avea nevoie de două lămpi și două difuzoare marca Rola Maximus (în total 6.300 lei).

La 1 octombrie 1937, întreaga instalație trebuia returnată proprietarului.⁴³¹

În fine, Crângul Petrești a avut pentru unii profesori și o importanță pedagogică, fiind perceput ca un loc excelent de aplicații practice, de dezvoltare a talentului și imaginației elevului aflat în contact direct cu natura. Așa proceda, de pildă, pictorul Dumitru Popa, care-i aduna aici pe liceenii uniriști.⁴³²

De surprinderea pe pelicula de celuloid atât a serbărilor și manifestațiilor de multiple genuri găzduite de Crâng, cât și a

⁴²⁶ *Ibidem*, f. 42

⁴²⁷ *Ibidem*

⁴²⁸ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 120

⁴²⁹ *Ibidem*

⁴³⁰ *Ibidem*, dosar nr. 47 / 1937, f. 37

⁴³¹ *Ibidem*, f. 52

⁴³² Cezar Cherciu, *op. cit.*, p. 113 – 114

banalelor, dar râvnitelor momente de relaxare, s-au ocupat fotografiile care-și instalau în sezonul cald atelierele cu aparatele „à la minut.”⁴³³

În 1910, de un asemenea lucru se ocupa focșăneanul Iancu Ilie, care instalase în acest scop în Crâng un cort de pânză.⁴³⁴ Cu aceeași îndeletnicire în Crâng îl semnalează documentele și în anii 1911⁴³⁵ și 1915.⁴³⁶

Ateliere foto au mai avut în Crâng, în lunile de primăvară și vară, printre mulți alții, Petre V. Gradin⁴³⁷ și Emilian Gurmeza.⁴³⁸

Oferind atâtea posibilități de distracție, nu este de mirare că Crângul Petrești era asaltat de vizitatori, mai ales cu ocazia zilelor de 1 și 10 Mai. La 31 aprilie 1939, de pildă, prefectul județului Putna reamintea autorităților focșănene: „Începând de mâine și toată luna mai, populația orașului va merge la Crâng, unde petrece conform tradiției.”⁴³⁹

La fel stăteau lucrurile și de Ziua Regelui, după cum rezultă dintr-o relatare din 1937: „Luni 10 Mai a.c., după dejun, erau în Crângul - Petrești câteva mii de oameni, majoritatea focșăneni din toate clasele sociale”,⁴⁴⁰ atrași de „bunurile naturale ale acestui Crâng. Aici vor găsi totdeauna un aer curat și un loc de repaus”.⁴⁴¹

Din păcate, de multe ori amatorii de odihnă și distracție făceau dovada faptului că nu erau deloc civilizați: rupeau lăstăriș din pădure pentru a-și împodobi trăsurile,⁴⁴² foloseau necorespunzător toaletele⁴⁴³

⁴³³ A.N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 46 / 1908, f. 49 – 49 verso; vezi și dosar nr. 71 / 1913, f. 63 – 63 verso

⁴³⁴ *Ibidem*, dosar nr. 77 / 1910, f. 28

⁴³⁵ *Ibidem*, dosar nr. 73 / 1911, f. 26 – 26 verso

⁴³⁶ *Ibidem*, dosar nr. 60 / 1915, f. 37 – 38

⁴³⁷ *Ibidem*, dosar nr. 73 / 1911, f. 38 – 39

⁴³⁸ *Ibidem*, dosar nr. 63 / 1930, f. 55

⁴³⁹ *Ibidem*, dosar nr. 114 / 1939, f. 172

⁴⁴⁰ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 75

⁴⁴¹ *Ibidem*

⁴⁴² *Ibidem*, dosar nr. 114 / 1939, f. 172

⁴⁴³ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 75

și deteriorau mesele și băncile, refăcute și reparate de Primărie destul de des.⁴⁴⁴

Crângul Petrești mai oferea și un alt gen de distracție – mai bine zis de plăcerea satisfacerii unui hobby, care era rezervat însă numai celor inițiați – este vorba de vânatoare.

Prima știre referitoare la practicarea acestuia în zonă datează din 1914, când o sursă din cadrul Primăriei focșănene afirma „...că în Crâng se face vânat, fără ca pădurarii să-mi raporteze dacă sunt învoiți și de cine.”⁴⁴⁵ Infracțiunea, se pare, era dublă, căci, pe lângă braconaj, cu acest prilej „se fac o mulțime de stricăciuni de copaci.”⁴⁴⁶

În 1922, Primăria avea deja cereri de arendare a pădurii de agrement Crângul Petrești pentru vânatoare, mai ales că se făcuse un asemenea contract între solicitanți (Societatea „Șoimii Putnei”) și Administrația Casei Pădurilor, pentru partea statului din pădurea cu același nume. Deocamdată, Primăria nu-și dă acordul.⁴⁴⁷

În 1924, un alt caz de braconaj este semnalat Primăriei de către pădurarul N. Vișan; surprinzându-l pe infractor, a fost lovit de acesta. În urma procesului care i s-a intentat, răufăcătorul pierde permisul de vânatoare și cel de port-armă, precum și cartea de membru de vânător, i se confiscă arma și, practic, i se anulează dreptul de a mai vâna.⁴⁴⁸

La 22 iunie 1927, Societatea „Avântul Unirii” a vânătorilor putneni din Focșani cere Primăriei să-i arendeze pe o perioadă de cinci ani dreptul de vânatoare în cele 40 ha ce posedă la Crângul Petrești, contra unei sume anuale de 750 lei. De această dată, Primăria și-a dat acordul,⁴⁴⁹ fiind mulțumită de ofertă și încercând astfel să descurajeze braconajul.⁴⁵⁰ Prin contract, numita Societate condusă de generalul Gheorghe Bottea se obliga, între altele, să nu subarendeze dreptul

⁴⁴⁴ *Ibidem*, f. 99, 136

⁴⁴⁵ *Ibidem*, dosar nr. 42 / 1914, f. 34 – 35

⁴⁴⁶ *Ibidem*, f. 36

⁴⁴⁷ *Ibidem*, dosar nr. 43 / 1922, f. 4; vezi și dosar nr. 50 / 1927, f. 39

⁴⁴⁸ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1924, f. 8 – 9

⁴⁴⁹ *Ibidem*, dosar nr. 50 / 1927, f. 71 – 71 verso

⁴⁵⁰ *Ibidem*, f. 72

câștigat sau să-l cedeze, să-și achite la timp obligațiile financiare și să respecte întru totul legislația referitoare la obiectul activității sale.⁴⁵¹ Prin contract, niciunul din cetățenii din localitățile din împrejurimi nu mai avea voie să vâneze aici. Conform legii, Societatea trebuia să instaleze aici paznici ai vânatului și să nu vâneze în exces, periclitanđ înmulțirea vânatului și exterminând speciile. Făcea excepție doar vânatul răpitor și cel al păsărilor călătoare, al căror număr era nelimitat.⁴⁵² Aprobarea Ministerului Domeniilor avea să sosească pe 15 octombrie, după care se încheie contractul,⁴⁵³ la 19 octombrie 1927.⁴⁵⁴

În 1932, dovedind seriozitate, Societatea își prelungea contractul cu încă trei ani, plătind o arendă anuală de 400 lei.⁴⁵⁵ Ulterior și acest termen avea să fie prelungit cu încă un an.⁴⁵⁶

După expirarea acestuia, la 1 august 1936, din motive neprecizate, Primăria Orașului Focșani intenționa să arendeze dreptul de vânătoare în pădurea sa din Crângul Petrești unei alte Societăți – Societatea de Vânătoare „Jderul Putnei”.⁴⁵⁷

Un an mai târziu, în luna iulie, I. Dumitrescu, funcționar focșănean, membru al Societății de Vânătoare „Jderul Putnei”, a făcut cunoscută Primăriei oferta amintitei Societăți în problema arendării dreptului de vânătoare din pădurea Crângul Petrești (600 lei anual). Ea concura cu o altă Societate de profil, „Avântul Putnei”, tot din Focșani.⁴⁵⁸

La 21 iulie, Comisia Interimară a orașului Focșani a hotărât să dea în arendă cele 40 ha de pădure comună din Crângul Petrești Societății de Vânătoare „Avântul Unirii”. Arendarea se făcea pe o perioadă de trei ani (15 august 1937 – 15 august 1940), în schimbul

⁴⁵¹ *Ibidem*, f. 74 – 74 verso

⁴⁵² *Ibidem*, f. 113 – 113 verso

⁴⁵³ *Ibidem*, f. 116

⁴⁵⁴ *Ibidem*, dosar nr. 53 / 1930, f. 69

⁴⁵⁵ *Ibidem*, dosar nr. 48 / 1932, f. 186 – 186 verso

⁴⁵⁶ *Ibidem*, dosar nr. 44 / 1933, f. 152 – 152 verso

⁴⁵⁷ *Ibidem*, dosar nr. 75 / 1934, f. 6 – 6 verso

⁴⁵⁸ *Ibidem*, dosar nr. 45 / 1937, f. 222 – 222 verso

unei taxe anuale de 600 lei. Deținând și restul de 86 ha din pădurea Crângul Petrești, Societatea amintită asigură, conform opiniei Primăriei, „*continuitatea de pază și protecția vânatului.*”⁴⁵⁹ Prin contract, Societatea își lua „*obligațiunea de a lua toate măsurile pentru stârpirea păsărilor și fiarelor sălbatice și a proteja vânatul tot timpul cât iarna este grea, formând depozite de nutreț pentru hrana vânatului, va lua măsuri de a urmări și a da în judecată pe toți acei care vânează fără permis de vânatoare.*”⁴⁶⁰

În 1968, Ioan Romanoai (1885 - 1978), fost secretar al Primăriei Orașului Focșani, autor al multor Proiecte legate de dezvoltarea orașului Focșani, a sugerat autorităților locale mutarea Muzeului de Științele Naturii în Crângul Petrești. Aici considera el că nu ar fi trebuit să lipsească un Muzeu al satului, care să reflecte „*bogățiile etnografice ale ținutului Vrancei.*”⁴⁶¹

Propunerea nu avea să rămână fără urmări. Efortul financiar și organizatoric al Statului, coroborat cu profesionalismul dovedit de o serie întreagă de specialiști locali, în frunte cu muzeografi, avea să se concretizeze în 1974. Prin achiziție și donație, multe instalații țărănești și gospodării tradiționale din cuprinsul întregului județ Vrancea au fost demontate *in situ* și refăcute întocmai la Crângul Petrești.

Așadar, în anul 1974, în superba pădure de stejar din Crâng a fost inaugurată Rezervația etnografică vrânceană. Pe o suprafață de circa trei ha sunt prezentate publicului 73 de construcții structurate pe 32 de complexe, numărul obiectelor tradiționale aflate aici depășind cota de 5.700. Muzeul – o tulburătoare călătorie în timp în lumea satului vrâncean – salvează de la uitare o realitate care, nu peste mult timp, se pare, va deveni o amintire.

Expoziția permanentă, organizată pe criterii rigurose științifice, unitară și atrăgătoare, „*reprezintă un document veridic valoros și instructiv pentru cunoașterea istorico - etnografică a locuitorilor de pe aceste meleaguri. Stând sub semnul cunoașterii și deopotrivă al*

⁴⁵⁹ *Ibidem*, f. 272 – 272 verso

⁴⁶⁰ *Ibidem*, f. 275

⁴⁶¹ Ionuț Iliescu, **Ioan Romanoai (1885 - 1978) în Cronica Vrancei**, vol. III, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2002, p. 369

artei, expoziția este ea însăși dovada priceperii, hărniciei și dragostei pentru frumos, calități certe ale neamului nostru.

*Ca mijloc eficace de prezentare a tipurilor economico – culturale caracteristice, expoziția muzeului cuprinde – în unități complexe – elemente tipice din principalele zone etnografice ale județului.”*⁴⁶²

Unitățile sunt grupate după vecinătatea zonelor de origine, „după criteriul teritorial geografic, pe ansambluri istorico – administrative, pe sectoare care subliniază diferențierile etnografice zonale. În ansamblu, planul muzeului tinde să se apropie de harta județului. Complexul muzeal apare astfel ca o asamblare de mici muzee zonale și locale, care se completează unele pe altele prin caracterele lor specifice.”⁴⁶³

Dintre cele mai vechi expodate aflate aici, remarcăm: casa din comuna Vrâncioaia – secolul al XIX-lea; gospodăria din Câmpuri – sfârșitul secolului al XIX-lea; casa - monument din comuna Tulnici – prima jumătate a secolului al XIX-lea; crama de la Dumbrăveni din 1830 și cea de la Budești din 1859; școala din comuna Nereju din secolul al XIX-lea.

Expoziția este totodată dovada diversității de locuire și de ocupații, fiind alcătuită din locuințe de la câmpie, deal și munte și din gospodării de viticultori, pomicultori, agricultori și păstori. Diferențierea gospodăriilor este asigurată de structura gospodăriilor, stilul construcțiilor și de ocupațiile proprietarilor lor, în funcție de zonă.

Gospodăriile din zona de deal și munte, axate pe pomicultură și creșterea animalelor, impun prezența lojnicilor (cuptoare de afumat), a zăcătoarelor pentru fermentat și a cazanelor pentru distilat. Ele provin din comunele Nereju, Tulnici, Bârsești, Vizantea - Livezi, Vidra și Dumitrești.

În zona montană, abundența masei lemnoase a favorizat meșteșugurile tradiționale, utilizându-se lemn de stejar, brad și paltin.

⁴⁶² A.M.Vn., fond Crângul Petrești, dosar nr. I, f. 25

⁴⁶³ *Ibidem*

Din aceste gospodării nu puteau să lipsească obiecte legate de dogărit: cofe, putine, ciubere din Andreiașu, Nereju, Năruja și Soveja.

În gospodăriile caracteristice pomicultorilor și viticultorilor din zona depresionară întâlnim crame, cazane de țiucă din Jariștea, Dumbrăveni, Cotești, Dumitrești.

În cazul zonei de șes agrară prin excelență, din inventarul gospodăriilor erau nelipsite pătulele (leasele) pentru porumb, șurile de paie și fân și grajdurile pentru adăpostul animalelor și al recoltelor deopotrivă (cu rol de magazie). Ele provin de la Călimănești, Pufești, Suraia, Vultur și Tătăranu.

Arhitectura populară vrânceană poartă pecetea specificului montan, prin materiale, planuri constructive și ornamente. *„Piatra și lemnul ce se găsesc cu ușurință în toată regiunea, sunt materialele folosite aproape în exclusivitate în toată regiunea de locuire”*⁴⁶⁴ (piatra, cioplită sau nu, pentru temelie, iar lemnul pentru structură și acoperiș). La casele de munte *„predomină pereții construiți din cununi orizontale (rotunde sau cioplite) încheiate la capete prin îmbinări crestate, iar la cele din zonele subcarpatice, unde materialul lemnos este mai rar, este folosită paianta cu scheletul din lemn, umplut cu vălătuci din lut și paie sau chirpici. Scheletul acoperișului și învelitoarea însăși (din șindrila) la mai toate clădirile sunt construite de asemenea din lemn.”*⁴⁶⁵

Din punctul de vedere al planului, casele din Vrancea stau sub semnul diversității. Circa trei sferturi dintre ele au două camere (fie doar din două camere, fie din două camere cu tindă și cu chiler).

Doar camera de zi este locuită, cealaltă (de regulă fără sobă) fiind utilizată doar la sărbători. În rest, ea este folosită doar pentru a păstra bunurile de preț ale familiei (inclusiv zestrea fetelor).

Și tot din punct de vedere al planului, casele din Vrancea au câteva elemente care le individualizează: prispa (târnașul), foișorul și chilerul.

⁴⁶⁴ *Ibidem*, f. 26

⁴⁶⁵ *Ibidem*

„Elementele ornamentale cu care locuitorii din Vrancea își împodobesc casele și care dau satului un colorit aparte, se întâlnesc de la coama acoperișului și până la piatra temeliei. Șindrila, tăiată și bătută sub formă de solzi de pește sau în unghi, dă un aspect frumos acoperișului care împreună cu frontoanele, meticolos ornate și cu dantelele scândurilor frumos traforate, stârnesc admirație. Elementele ornamentale le găsim și la uși, confecționate din tăblii de lemn de nuc sau tei, sculptate cu motive florale, geometrice, zoomorfe sau din scândurile îmbinate între ele sub formă de romburi sau unghiuri.

În afară de remarcabila diversitate de forme arhitectonice cu însușiri artistice, exprimate prin imagini plastice și proporții armonioase, situate într-un cadru pitoresc, în modelarea unor părți constructive – stâlpi, arcade și fruntare – în varietatea elementelor și compozițiilor decorative dăltuite în lemn, o mare desfășurare a imaginii artistice variate și originale se succede de la o unitate la alta în interioarele acestor locuințe. Multe dintre ele sunt adevărate monumente de artă în bogăția decorului și felul aranjamentului din interior, dovedind permanenta preocupare a frumuseții, nevoia de a crea un cadru plăcut realizat prin armonia formelor și a culorilor”.⁴⁶⁶

Din punctul de vedere al exponatelor legate de tehnica populară, se impun o serie de „ustensile elementare, simple, dar ingenioase, elemente prin care a fost înlocuită sau amplificată acțiunea mâinilor omului printr-o unealtă sau printr-un mecanism rudimentar. Închizătoarele secrete (lacătele) din lemn la uși și la porți, ustensilele folosite în industria casnică textilă, mecanismele folosite la stors mustul din struguri, ori mierea de albine din faguri, sunt elemente tehnice populare și mai ingenioase.”⁴⁶⁷

Morile erau indispensabile măcinatului, iar pivele prelucratului țesăturilor de lână. Sunt construcții frecvente pe Văile Putnei, Șușiței, Nărujei și Zăbalei. Ele sunt „mecanisme de proporții mai mari,

⁴⁶⁶ Ibidem, f. 27

⁴⁶⁷ Ibidem

acționate hidraulic, cu ciocane din lemn care izbeau valurile de stofă din lână. " ⁴⁶⁸

Unele constituie complexe tehnice interdependente, alcătuite din diferite părți componente, care acționau concomitent sau succesiv, după fazele procesului tehnologic. Așa au fost pivele și dârstele de pe apa Nărujei, la Nistorești și cele de pe apa Zăbalei, la Prahuda și Nereju. Ele funcționau ca niște adevărate mici fabrici din lemn ce prelucrau diferite categorii de țesături din lână, cergi, glugi, valuri de dimie etc., produse în cantități mari de locuitorii acestor zone. Atelierele sătești sunt dovada „*muncii specializate și ilustrarea meșteșugurilor populare.*” ⁴⁶⁹ Se remarcă astfel cel de olărit de la Irești – Vidra, cel de fierărie de la Bârsești, cel de rotărie și dogărie de la Nereju și Andreiașu și cel de fluier de la Paltin.⁴⁷⁰

Zona de agrement Crângul Petrești a fost și mai bine pusă în valoare datorită existenței Complexului turistic „*Căprioara*”. Acesta avea restaurant, bar de noapte, motel, piscină și bază de tratament cosmetic, fiind dotat și cu spații moderne și confortabile de cazare, răspunzând exigențelor turiștilor aflați în tranzit prin Focșani (capacitate 80 locuri). ⁴⁷¹

Complexul „*Căprioara*” se prezintă turistului secolului al XXI-lea cu următoarele atuuri: amplasament într-o zonă pitorească, pe o suprafață de 2,2 ha teren împădurit; suprafața clădirii = 1880 mp; 82 locuri de cazare; patru apartamente; 36 camere cu două locuri și două camere „*single*”; restaurant cu două săli, cu o capacitate de 150 locuri; bar de zi, pentru cel mult 28 de persoane; cofetărie, cu o capacitate de 16 locuri și laborator; discotecă, pentru cel mult 52 persoane; piscină, cu o suprafață de 760 mp, cu două bazine de înot; două saune, cu anexe aferente; o sală multifuncțională, cu o

⁴⁶⁸ *Ibidem*

⁴⁶⁹ *Ibidem*, f. 28

⁴⁷⁰ *Ibidem*

⁴⁷¹ Al. Deșliu, **Vrancea. Ghid turistic. Touristic guide**, Editura Terra, Focșani, 2000, p. 27; 40; vezi și **Focșani**. Text introductiv de Georgeta Carcadia. Ilustrații de Vasile Miclea, Editura Sport - Turism, București, 1989, p. 20

suprafață de 1.040 mp; sală de sport; teren de tenis acoperit cu zgură; instalație proprie de apă potabilă; rețea de canalizare cu decantare; post transformator pentru alimentare cu energie electrică; centrală termică pe bază de gaz; racord la rețeaua de gaze naturale a orașului Focșani; parcare auto, exterioară și interioară.⁴⁷²

Construită în penultimul deceniu al secolului trecut, de către arhitectul Florin Mândru, „Căprioara” actuală este continuatoarea unui complex rustic de la care a preluat nu doar numele, ci și structura funcțională.

Vechiul, dar atrăgătorul Complex rustic „Căprioara”, construit, se pare, după cel de - Al Doilea Război Mondial în întregime din lemn, a fost și el foarte frecventat de turiști și de focșăneni, veniți pentru câteva clipe de destindere în Crâng. Oferea, se pare, atât cazare, cât și masă, fiind adesea gazda unor evenimente mondene prilejuite de diverse ocazii.

Aceasta a fost – în linii mari, firește - discreta și, sperăm totuși, atractiva istorie a Crângului Petrești. La zestrea Naturii – pădure, apă, aer curat – s-a adăugat încercarea – în cea mai mare parte reușită - a omului de a asigura Crângul cu tot ceea ce este necesar pentru a-și păstra menirea pentru care a fost creat: o zonă de agrement pentru focșăneni.

Fie ca generațiile prezente și viitoare de focșăneni, din respect pentru fapta înaintașilor lor, să-l înfrumusețeze conform standardelor vremurilor noastre, meritându-l astfel pe deplin. Numai astfel Crângul Petrești îi va răsplăti cu clipe de liniște și recreere în mijlocul naturii de care – să recunoaștem – cu toții avem atâta nevoie.

⁴⁷² „Monitorul de Vrancea”, anul LX, nr. 1.064 (2.869), luni, 12 iunie 2004, p. 3